

Franckesche Stiftungen zu Halle

Adami Rechenbergi[i] Svmmarivm Historiae Ecclesiasticae

Rechenberg, Adam

Vitembergae, MDCCLXVII

VD18 12484725

Caput IV De Seculo XIV Christiano

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha55-1-213274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha55-1-213274)

ri necessum habuerunt; cum tempus liberationis, ad peccata hominum differre DEO uisum esset.



PERIODI IV

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

CAPVT IV

DE

SECVLO XIV CHRISTIANO

§. I

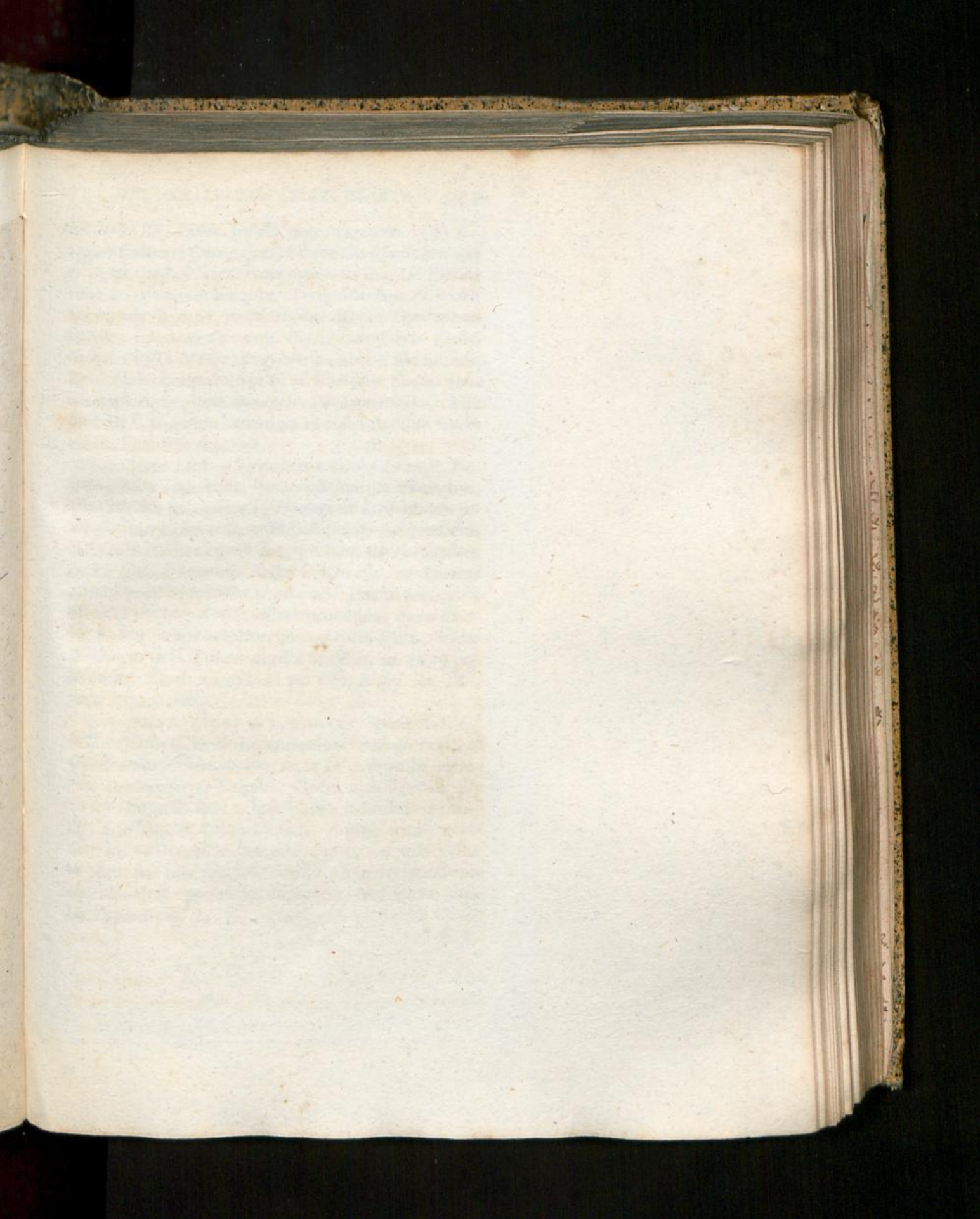
Non laetiora hoc, quod ordimur, seculo tempora fluxerunt. Nam in *Oriente* inualescens Turcarum tyrannis Ecclesiam fere oppressit: in *Occidente* simul cum tyrannide Pontificia subinde latius grassante, idolomania, superstitiones in Ecclesia, et Scholasticorum ac Monachorum barbaries in claustris et Scholis regnarunt. Inter quos tamen ipsos, graues contentiones cum de perfectione uitae, tum de placitis Scholasticis exortae sunt. Sed *Ioh. Wiclefus* non dubitauit Ecclesiae Romanae foedos errores cum, uoce, tum, scriptis publicis impugnare, Papamque ipsum Anti-Christum appellare. Vnde qui cum illo per Angliam, Germaniam et Bohemiam post medium huius seculi fecere, *Wiclefistae* uocati sunt. Quorum nomen in curia Romana execrabile fuit.

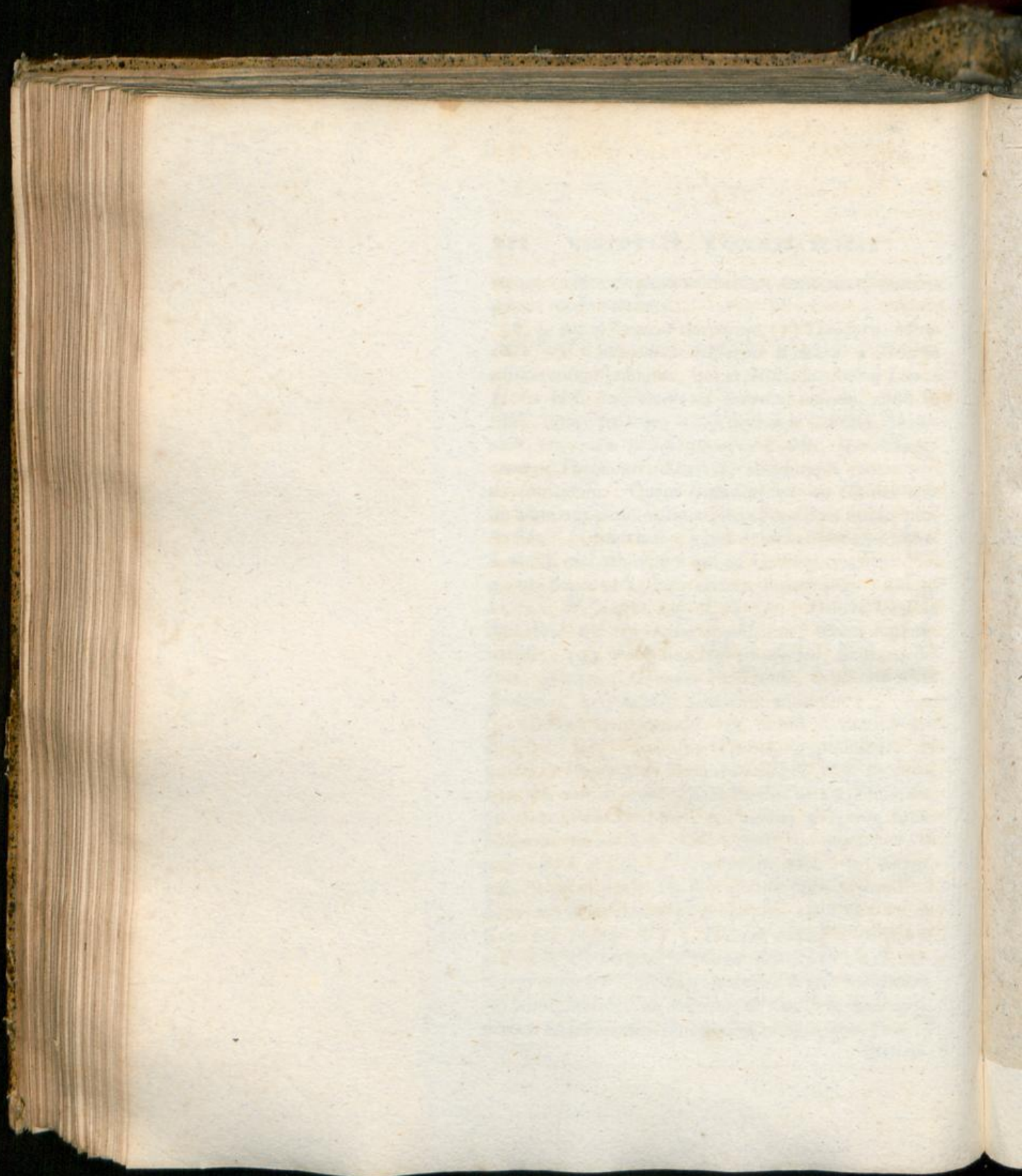
§. 2. *Scriptorum* autem ac doctorum Scholasticorum magnus quidem numerus est, sed qui in sectas segregati magis de nugis scholasticis, quam de solida fidei doctrina uitaeque Christianae regulis, inter se concertantur.

tarunt.

tarunt. Horum, qui celebriores extiterunt, nomina paucis memorabimus.

§. 3. Apud Graecos claruerunt (1) *Theodorus Metochita*, cui *Compendium Historiae Romanae* a Meursio editum uulgo tribuitur, qui et *Historiae Sacrae Libros II*, et *Hist. Constantinopol. Librum unicum* apud se MSC. extare testatur. (2) *Nicephorus Callistus*, Monachus, *Historiam Ecclesiasticam* ex Eusebii, Socratis, Sozomeni, Theodoret, Euagrii, aliorumque monumentis conscripsit. Quam *Is. Casaubonus* ob fabulas aniles admixtas parui aestimat; licet Pontificiis uulgo pluris fiat. (3) *Barlaam*, gente quidem Calaber, ordinis S. Basilii monachus, sed qui ad Graecos transiens Primatum Papae et Latinos acriter impugnavit. Vid. L. ALLAT. de Consens. Lib. II, cap. 17. Deinde Graecis monachis, qui *Heiygastae* appellantur, dicam haeresis scripsit. (4) *Matthaeus Hieromonachus*, Blastares dictus, *Syntagma canonum* conscripsit, quod cum notis *Beueregi*, in *Pandectis Canonum* anno 1572 prodit. (5) *Iohannes Contacucenus*, ex nobili Byzantino an. MCCCXLI, Imperator Constantinopolitanus, et postea ex Imperatore Monachus factus, *Hist. Byzantinam* cum notis *Pontani* editam Parisiis an. 1645 reliquit. (6) *Nicephorus Gregoras*, seu potius *Gregorae* filius *Historiae Byzant.* Libros XI scripsit, de qua *Lipsii Politic. Lib. I, c. IX, §. XII*, iudicium extat. (7) *Gregorius Palamas*, Episc. Thessalonicensis duos *λογους αποδεικτικους de Process. Spir. S.* scripsit, apud ALLAT. de Cons. Lib. II, cap. XVI, §. IV, qui συγγεγονος eius *DEMETRIUM CYDONIUM* Lib. cit. cap. XII, §. II, memorat autorem Libri de Dogmatibus *Gregorii Palamae*. (8) *Nitrus, Metropolitae Rhodius*, de sanctis Synodis occurrentibus *Enarrationem* synopticam reliquit, quae Tom. II Biblioth.





Biblioth. Iur. Canon. Iustelli pag. 1155, extat. (9) Georgius Codinus, Curopalata, Librum de Officiis Ecclesiae et Aulae Constantinopolitanae cum notis Gretseri Parisiis anno 1625 editum reliquit. (10) Maximus Planudes, Monachus Graecus, de Processione Spir. S. Opusculum scripsit, apud ALLATIVM Diss. 11 de Libris Eccles. Graec. (11) Manuel Chrysoloras, nobilis Byzantinus, Epistolas de Comparatione V. et N. Romae Codino subiunctas scripsit: item Quaestiones Grammaticales. Hic post DCC annorum barbariem in Italia studium Graecarum literarum excitavit.

§. 4. Inter Latinos Scriptores DVNS SCOTVS, Doctor subtilis appellatus, ordinis Minorum monachus, circa initium huius seculi, Theologiam Scholasticam iuxta ductum Lombardi, et Philosophiam Aristotelicam in Schola Parisiensi professus, primum de immaculata B. Virginis conceptione dogma defendit, et Thomae Aquinatis ac Bonaventurae placita ad limam reuocavit. Hinc Thomistarum et Scotistarum nomina, quae scholas postea iurgiis impleuerunt. Opera Scoti, Lucas Waldingus in II Tomos digesta Lugduni an. 1639 publicavit. Conf. NATAL. ALEX. Hist. Eccles. Sec. XIV, part. I, pag. 586.

§. 5. FRANCISCVS MAYRONIVS, gente Gallus, discipulus Scoti, Doctor acutus, aliis illuminatus dictus, Quodlibetica, Formalitates, et in IV Libros Sententiarum Commentarios scripsit. Opera eius Venetiis aliquoties impressa sunt. Ipse morem in Sorbonna inuexit, quo singulis diebus Veneris, aestiuo tempore ab ortu solis ad occasum sine ulla requie, sine ullo pastu et potu, sine ullo praesidis auxilio, ab uno respondente contra multos opposcentes disputatur. Vid. CAVE Hist. Lit. Append. pag. 15.

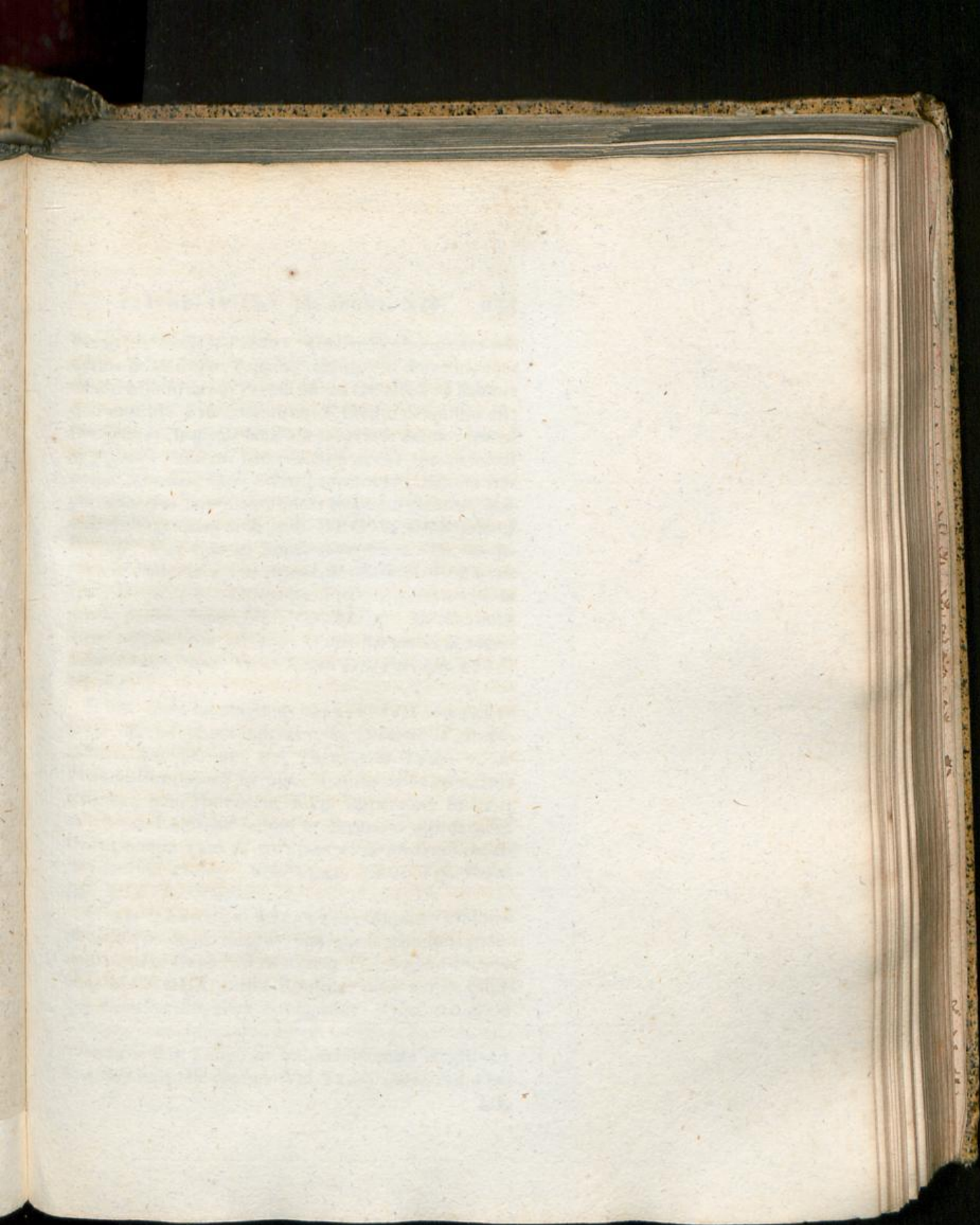
§. 6.

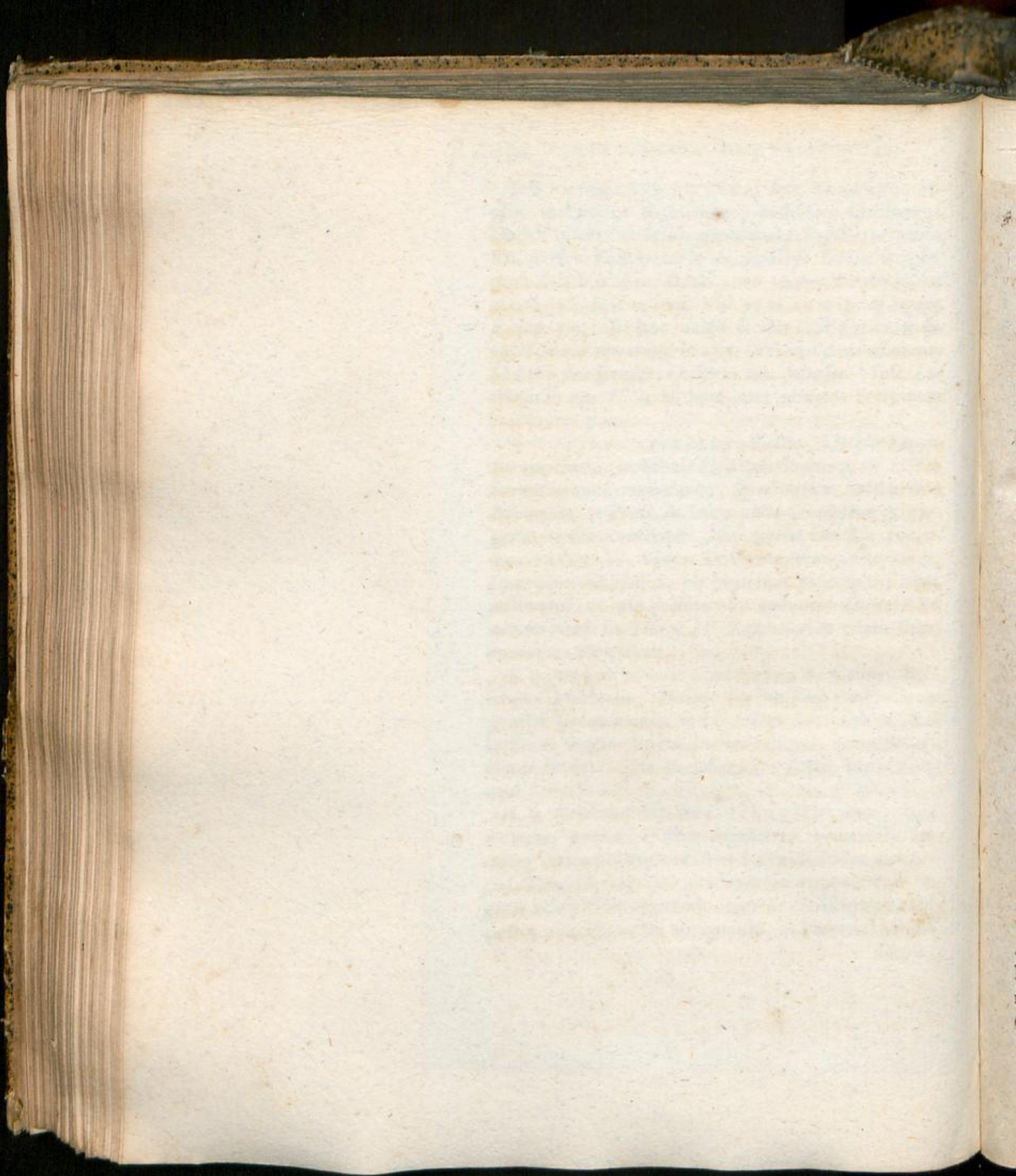
§. 6. NICOLAVS DE LYRA, siue LYRANVS, Anglus, uel potius Normannus, ex Iudaeo Christianus, Doctor planus et utilis appellatus, *Posilla perpetua*, seu *Breui Commentaria in uniuersa Biblia* scripsit, quae *Bibliis Glossatis* Duaci anno 1617, et Antwerpiae anno 1634, inserta sunt. Vid. BELLARMIN. *de Script. Eccl.* p. 369. De hoc uulgo dicitur: *Si Lyra non lyraffet, totus mundus delirasset.* Vel ut Pontificii aiunt: *Si Lyra non lyraffet, Lutherus non saltasset.* Ipse Lutherus in cap. I. *Genes.* eum inter optimos Scripturae interpretes ponit.

§. 7. PETRVS AVREOLVS, Gallus, Doctor *Facundus* appellatus, in Schola Parisiensi docens in *IV Libros Sententiarum Commentarios*, *Quodlibetica*, *Breuiarium Bibliorum*, et *Traët. de Immaculata Conceptione B. Virginis*, et alia, conscripsit. Σόφρονος eius fuit IOANNES BASSOLIS, Scotus, Doctor *ordinatissimus* dictus, Duns Scoti discipulus, ob ingenium praeceptoris tanti aestimatus, ut ipso praesente in auditorio diceret: *En adiutorium!* in *Libros IV Sententiarum* etiam *Commentarios* compilauit.

§. 8. DURANDVS A S. PORTIANO, Gallus, Episcopus Meldensis, Doctor *Resolutissimus* appellatus, praeter *Commentarios in IV Libros Sententiarum*, *Librum de Origine Iurisdictionum* reliquit, quem Bellarminus laudat: quia Ecclesiasticam Papae Iurisdictionem defendit.

§. 9. Celebrior est GVILIELMVS OCHAM, siue OCCAM, Anglus, Doctor *singularis* et *uenerabilis Inceptor* dictus, quem IAC. GADDIVS *de Script. non Eccl.* Tom. II, pag. 122, inter *maxima et portentosa ingenia* refert. Hic primum Duns Scoti discipulus, sed postea acerrimus eius antagonista, in Parisiensi Schola docuit,





docuit, et *Philippi Pulchri*, Galliae Regis, partes aduersus *Bonifacium*, Papam, tutatus est. Interfuit conuentui Minoritarum Perusii an. MCCCXXII habito: quo unanimi Franciscanorum suffragio definitum est: *Christum et Apostolos nihil aut proprium aut in communi possedisse*; asserere haereticum non esse, prout credi uoluit *Iohannes*, Papa. Pro *Ludouico IV*, Bauaro Imper. aduersus Pontificem etiam calamum strinxit, docens Imperatorem nulli, nisi DEO, in temporalibus subesse. Vox eius ad Imperatorem fuit: *Tu me defende gladio; et ego te defendam calamo*, AVENTIN. *Lib. VII*, fol. 609. Opera eius multa WALDINGYS de *Script. Ordin. Minor.* pag. 155, recenser. Ab hoc secta inter Scholasticos celebris, *Occamistarum* et *Nominalium*, nomen habet. Conf. *Catal. Test. Ver. Lib. XIIIX*, fol. 1718.

§. 10. Huic subiungimus MARSILIVM PATAVINVM, Philosophum insignem, ac *Ludonici IV*, Imperatoris, consiliarium, qui *Defensorem Pacis*, et de *Translatione Imperii* scripsit. Inuisus ualde Pontificiis scriptor; quia Pontificem Rom. Imperatori subiicit, ac curiae Romanae fastum et luxuriam reprehendit. Opera eius in *Tom. II* GOLDASTI de *Monarch.* et etiam seorsim extant. Vid. FLAC. *Catal. Test. Verit. Lib. XIIIX*, fol. 1758.

§. 11. IOANNES WICLEFVS, Anglus, Philosophus et Theologus insignis, uitaeque sanctimonia praestans: qui in Oxoniensi Academia Theologiam docens, anno MCCCLX curiae Romanae uitia inolita falsa-que Ecclesiae dogmata oppugnauit. Quo ipso apud bonos gratiam iniit, cleri autem inuidiam incurrit. Innumera is fere Latino ac uulgari idiomate Anglicano *Opuscula* scripsisse dicitur. Vid. FLAC. *Catal. Test. Ver. Lib.*

Lib.

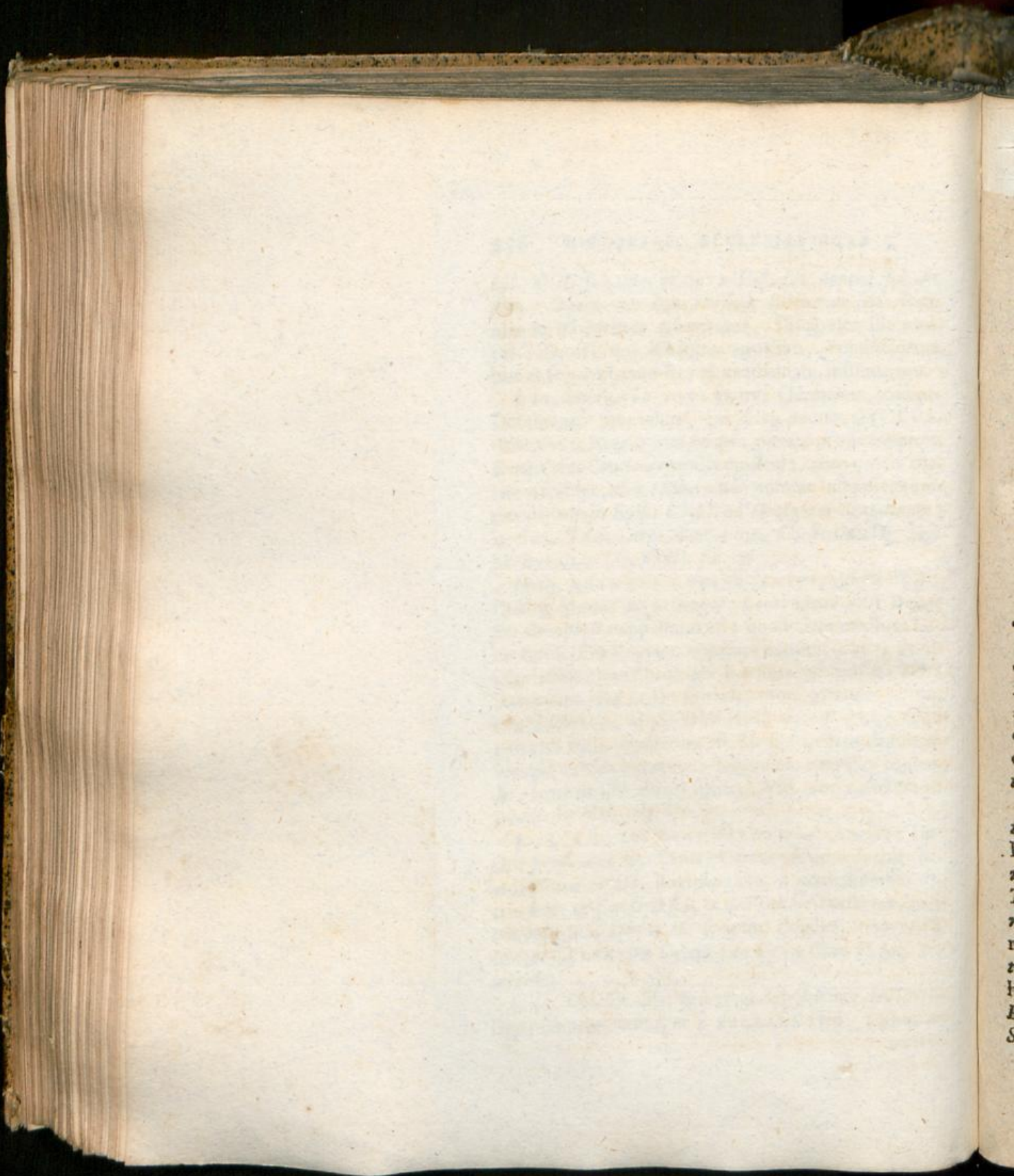
Lib. XVII, fol. 1814. et CAVE Hist. Lit. Append. fol. 50, seqq. Opera eius cum *Versione Bibliorum MS.* Oxoniae in Bibliotheca asseruantur. Discipulos ille multos reliquit, qui *Wiclesitae* appellati, Pontificiorum hoc et sequenti aevo iras et anathemata sustinuerunt.

§. 12. IOANNES TAVLERVS, Germanus, ordinis Dominicani monachus, qui circa annum MCCCL Coloniae et Argentorati scriptis pietate plenis innotuit. Extant eius *Conciones* et alia opuscula, quae omnia pietatem spirant, et a *Luthero* hoc nomine insigniter commendantur in *Epist. CVII ad Georgium Spalatinum*; it. *Tom. I Ien. Latin.* laudantur. Conf. *Catalog. Test. Verit. FLAC. Lib. XVIII, fol. 1767, seq.*

§. 13. IOANNES RYSSEROCHIVS, gente Belga, Doctor diuinus et a *Dionysio Carthusiano* alter *Dionysius Areopagita* appellatus est; quod circa medium huius seculi Theologiam *mysticam* excoluit, et a sterili Scholasticorum Theologia homines ad cultum DEI interiorum, seu uitam spiritualem et pietatem perducere laborauit, in *Scriptis* eius, quae Coloniae anno 1502 et 1609 prodierunt, stylus obscuritatis arguitur. Sed qui Scholasticorum styli illuuiem cum illo contendit, forte de isto mitius sentiet. Vid. 10. THOMASII *Schediasm. Hist. pag. 65.*

§. 14. THOMAS BRADWARDINVS, Anglus, Doctor *profundus* appellatus, Oxonii primum docuit: deinde *Eduardo III*, Regi Angliae, a confessionibus facris fuit, de *Causa DEI*, et de *Veritate causarum*, contra *Pelagium Libros III* scripsit, Londini anno 1618 editos. Plura eius Opera *BALAEVS Cent. V, pag. 87*, recenset.

§. 15. Omissis aliis, qui gregi Scholasticorum Theologorum accensentur, et a *BELLARMINO*, *LABEO*,
GENE-



GENEBRARDO, pag. 691, 700, 707, seqq. et a NAT. ALEX. *Histor. Eccl. Sec. XIII et XIV, part. 1, can. V*, recensentur; duas adhuc foeminas hoc seculo celebres memorabimus. Vna est *Brigitta*, gente Suecica, regio sanguine prognata, quae ob pietatis studium, soluto matrimonio, in quo septem liberos genuerat, uitam monasticam amplexa est, et anno MCCC.L. Romam uenit, *Librosque VIII Revelationum*, ac alia opera scripsit, quae Norimbergae anno 1521, Romae et Coloniae an. 1628, ac Monachii an. 1680, impressa prostant. Altera est *Catharina Senensis*, Italia, Senis an. MCCCXLVII nata, quae perpetuo uirginitatis uoto se DEO obstrinxit. Monachi illam diuinis uisionibus et miraculis fuisse celebrem narrant. Ideo a *Pio II*, Pontifice inter sanctas relata. Extant eius *Dialogi de Providentia DEI*, *Epistolae*, *Orationes*, alii tractatus. Vid. CAVE *Hist. Lit. Append. fol. 60*, utriusque foeminae donum suspectum uidetur; quod cum alia absurda dogmata, tum quod sibi illae inuicem contradixerint, probant. Nam *Brigitta B. Virginis Mariae conceptionem immaculatam*; *Catharina uero maculatam* ex reuelatione statuit.

§. 16. Inter *Historicos* huius aevi clariores apud Latinos sunt, FRANCISCUS PETRARCHA, Italus, Philosophus etiam insignis et Orator: Qui de *Remediis utriusque Fortunae Lib. II*, multos *Dialogos*, et praeter *Tractatus politicos* ac *Epistolas*, *Rerum memorandarum Lib. IV*, et *Epitomen uitarum uirorum illustrium* reliquit. Vid. IAC. PHIL. THOMASINVM in *Petrarcha Rediuituo*, Patavii anno 1650 edito. Ceteri historici Latini, ut *Suffridus*, Presbyter Misenenensis; *Eberhardus*, Archi-Diaconus Ratisbonensis; *Marinus Sando*, cognomento *Torsellus*, Venerus; *Matthaeus Reserb. H. R.*

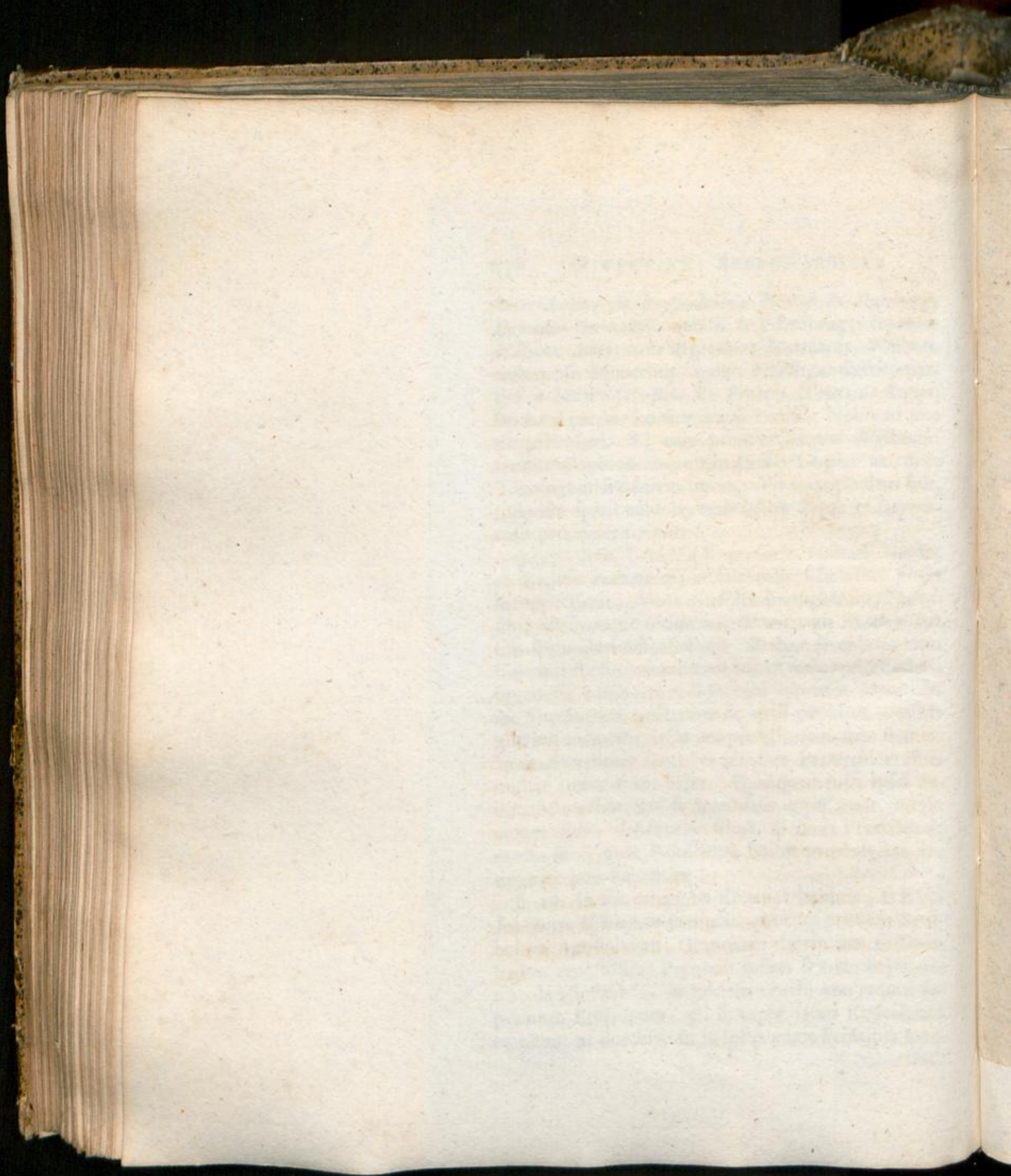
R

Mare-

Marescalcus de Pappenheim; Petrus de Duisburg; Lupoldus Germanus, nobilis de Bebenburg; *Iohannes de Beck; Albertus de Argentina; Matthaeus*, Westmonasteriensis Monachus, vulgo *Florilegus* dictus, partim in *Pistorii, Vrstii* et *Freheri Tomis de Script. German.* partim seorsim extant excusi. Nobis ad alia properandum est, cum primum *Dantem Aligerium*, Italum allegauerimus, quem *Paulus Langius* uatem et Theologum secularem uocat. Vir certe prudens fuit, qui uitia seculi notauit, et de *Officio Papae* et *Imperatoris* prudenter scripsit.

§. 17. *DOCTRINAE* purioris studium iamdiu ab Ecclesia exulauerat, et salebrosis scholarum nugis locum cesserat. Vnde *Scotistae* impugnarunt *Thomistas*; ab utrisque *Guilielmus Occam* cum *Nominalibus* suis sequacibus dissentiebant. Et dum sacerdotes Iuris Canonici studio incumbere, ut ad maiores in Ecclesia dignitates adspirarent; Monachi inprimis *Mendicantes* Theologiam tractarunt ac apud populum gratiam inierunt maiorem, iactantes perfectiorem uitae statum. Vnde Sacerdotes seculares inter et Fratres istos multae contentiones ortae. Quanquam inter ipsos deinde Monachos, qui se *Spirituales* appellarunt, iurgia autore *Petro Iohanne de Olina*, Ordinis Franciscani, exorta sunt, quae Pontificum bullae promulgatae extinguere non ualuerunt.

§. 18. In his caligantis Ecclesiae tenebris, *DEVS Iohannem Wiclesum* excitauit, qui cum primum Symbolum Apostolicum, Orationem dominicam et Decalogum exposuisset; Papatum ipsum strenue impugnavit, demonstrando, in Ecclesia Christi non requiri supremum Episcopum, qui se caput faciat Ecclesiarum omnium, ac dominatum in ipsos etiam Principes exerceat:



ceat: Papas cum suis complicitibus rapuisse claves coelorum, et nec ipsos ingredi, nec alios permitttere intrare. Transubstantiationem cum cultus superstitionis sanctorum et reliquiarum, item Ordines monasticos, indulgentias et satisfactiones Papales reiecit. Vnde multis, cum scripta eius in Germaniam et Bohemiam transferrentur, lux maior ueritatis affulsit. Vid. FLACII *Catal. Test. Verit. Lib. XIX*, et D. KORTHOLDI *Hist. Eccl. Sec. XIV, cap. II*.

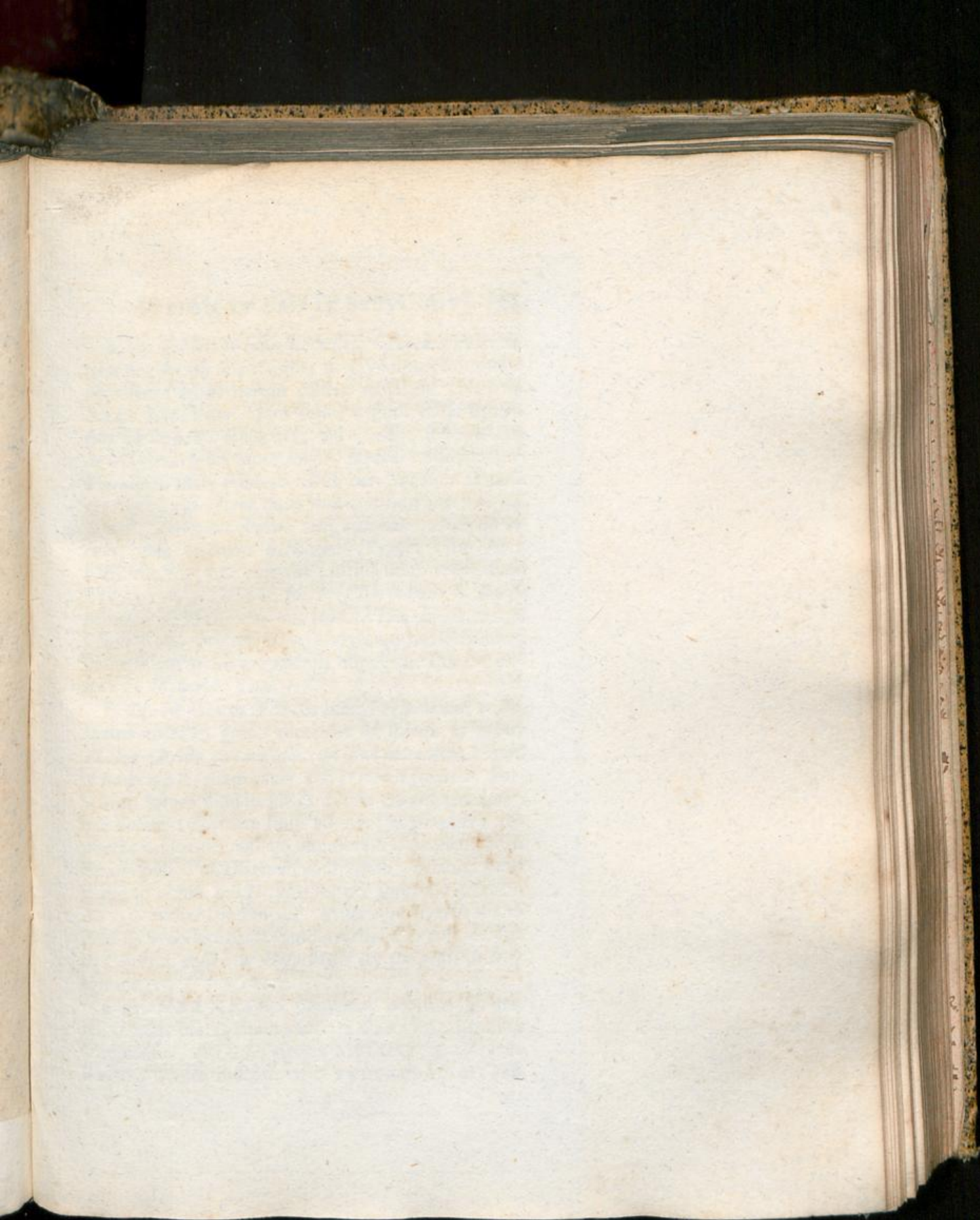
§. 19. Accessit Theologiae mysticae studium, quod, ut hoc seculo magis resuscitari coepit; ita pietati excitandae plus profuit, quam Scholasticorum disputatrix Theologia. Doctores eius et inprimis *Rugbrochius*, tres huius studii vias ostenderunt, *primam* dicentes *purgatiuam*, quae propria sit incipientium, quae agitur de reformatione naturae corruptae: *secundam, illuminatiuam*, quae sit proficientium, de naturae mundatae illustratione: *tertiam, unitiuam*, quae sit perfectorum, de transformatione mirabili naturae sanctificatae, quae unionem cum DEO pariat mysticam. Haec Theologiam tradendi methodus, inprimis articulum de *Regeneratione et Renouatione hominis* illustrauit; et, si phrasae istius ab illuue errorum Platoniorum et Enthusiastarum detergantur, styloque Scripturae S. res eodem expressae efferantur, maiorem culturae Christianismi, quam Scholasticorum Theologiam, usum adferre, Theologi exercitiores iam obseruarunt. Vid. 10. THOMASII *Schediasma Hist. et Dissert. nostram de Origine Theol. Mysticae*.

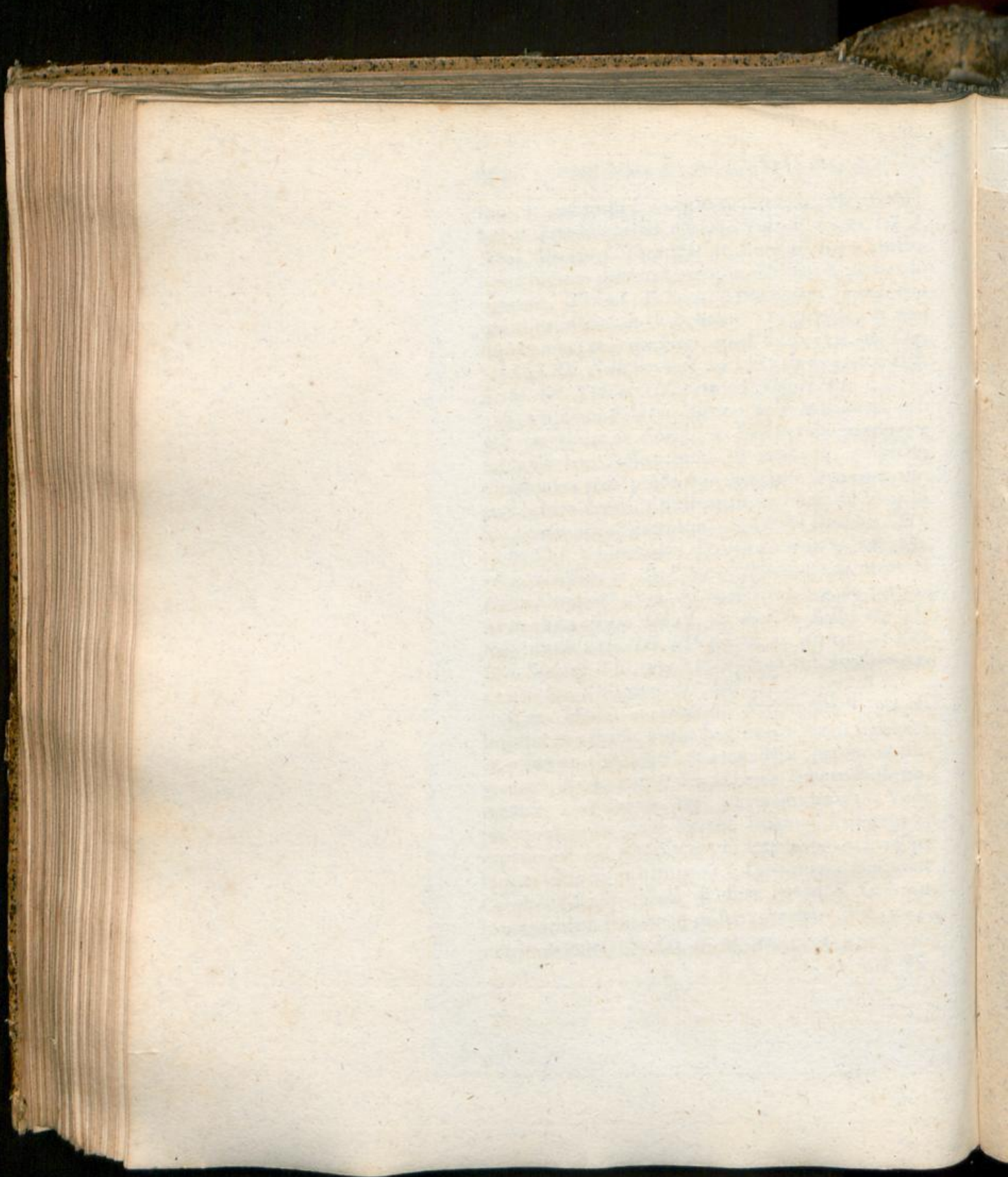
§. 20. Scholastici interim, ut in pingui otio negotiosi uiderentur, inter se de inanibus quaestiunculis concertarunt. *Nominales* enim, quorum Coryphaeus *Occam*, cum *Realibus* in Academia Parisiensi contende-

bant de categoriis; an *nomina*, an *res* in Praedicabilibus et Praedicamentis essent. Vid. P. RAMI *Lib. I, Schol. Metaphys. Thomistae et Scotistae*, super Auctoritate suorum patriarcharum, in Theologia, acriter litigarunt. *Urbanus V.* Papa, Theologiam *Thomae* tanquam ueridicam et Catholicam *Tholosanis*, ut eam sequerentur, commendauit, apud *BZOVIUM an. Chr. MCCCCLXX, Sect. 15.* Vid. NATAL. ALEXANDR. *Hist. Eccles. Sec. XIII et XIV, part. II, Dissert. VI.*

§. 21. Inter *Fratres Minores et Praedicatores* magna contentio de *Christi et Apostolorum paupertate* fuit; illi hanc affirmarunt; hi negarunt, pingentes Christum in cruce pendentem una manu et brachio affixum, altera denarios tractantem; et buris in cingulo suo pendentibus inferentem. Sed Papa *Iohannes XXII.* (aliis *XXI.*) *haereticum esse censendum declarauit, asserere, Christum et Apostolos nihil habuisse in proprio, nec in communi.* Vid. *Fascicul. Temp. pag. 84, ALVARVM BELAGIVM Lib. I, de Planctu Eccles. cap. 56, seqq. AVENTIN. Lib. VII, fol. 613, et HOTTINGERI Hist. Sac. cap. XIV, pag. 737, seqq. Conf. etiam NAT. ALEX. Sec. XIV, part. III, Diss. XI.*

§. 22. Modus interpretandi Scripturam S. per allegorias et tropos, etiam hoc seculo magis inualuit; cum sensum eius literalem Homiliarii parum intelligerent. A quo errore nec *Lyranus* semper fuisse immunem, *BALAEVS pag. 393,* animaduertit. Vnde multae absurdae atque ineptae locorum scripturae S. expositiones uel detorsiones, in sermonibus et homiliis horum temporum occurrunt. Laudandum tamen est *Caroli V.* Regis Galliae, studium, quod S. Codicem in uernaculam linguam transferri curauit. Vid. *HYPATIVM de Interpret. Lib. II, cap. 12.*





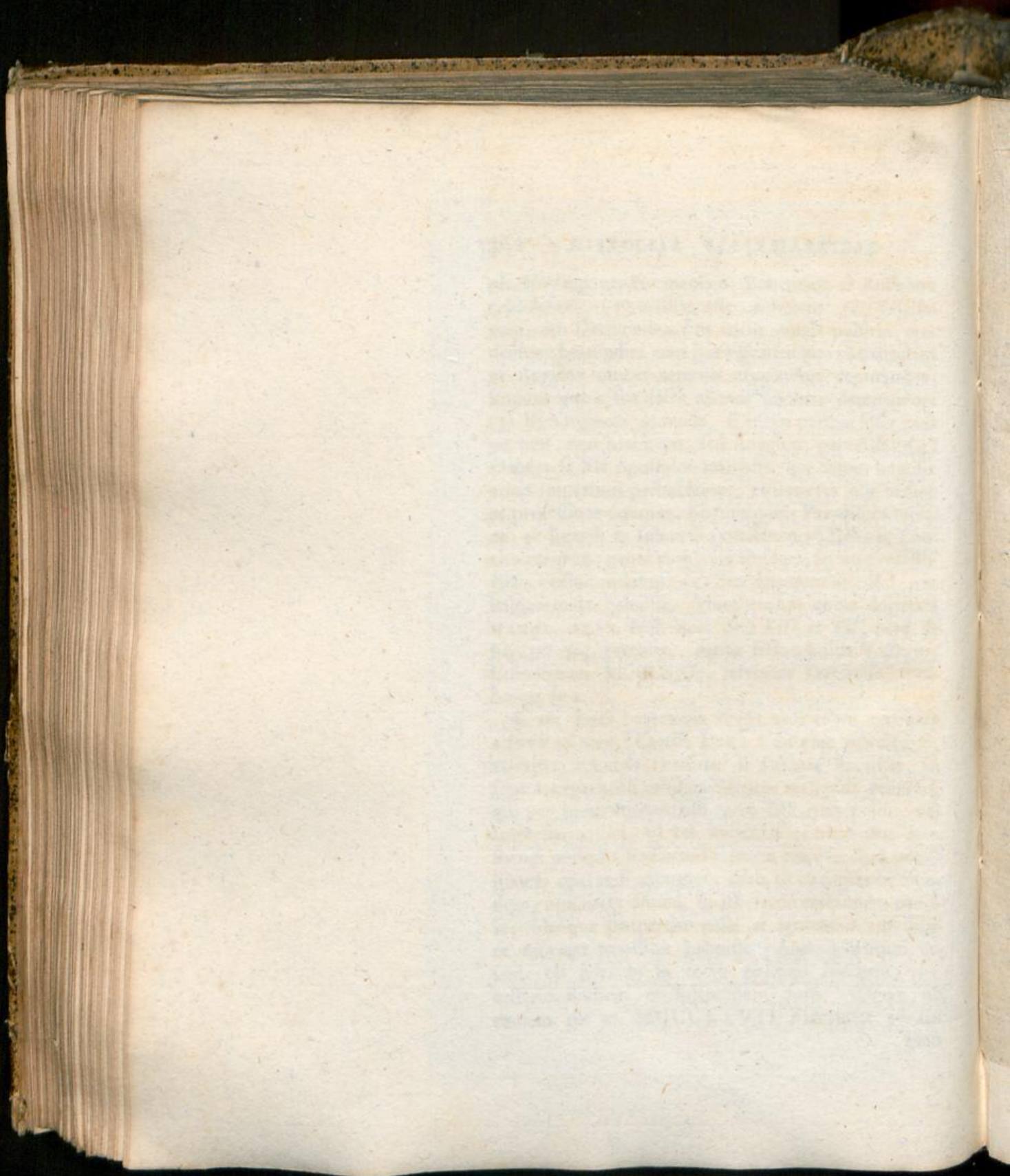
§. 23. Dissensus inter Ecclesiam Graecam et Romanam hoc seculo non renuit; licet Pontifices Rom. unionem semel atque iterum eundem tentarint. Nam Iohannes XXI, Papa, duos huius negotii causa Episcopos ad Graecos ablegarat; sed Graeci, teste Iohanne de Mandeuilla, scriptore Anglo, Iohanni responderunt: *Potentiam tuam summam circa tuos subditos firmiter credimus, superbiam tuam summam tolerare non possumus, auaritiam satiare non ualemus. Diabolus tecum, quia Dominus nobiscum.* Papam enim Antichristum esse, hoc tempore plurimi affirmarunt, apud AVENTINVM Lib. VII, fol. 577, Barlaamus, S. Basilii Monachus, libello *περί τῆς τοῦ ΠΑΠΑ ἀρχῆς*, cap. 16. Papae Rom. primatum et usurpatam iurisdictionem uniuersalem multis argumentis impugnat. Conf. GORDASTI *Monarch. Tom. 1.*

§. 24. In Graeca Ecclesia inter Barlaamum, et Palamam enata est grauis contentio de lumine in monte Thabor Christo circumfuso; an illud increatum aliquid et naturale ac coaeternum DEI lumen fuisset? Barlaamus lumen illud neque ex diuina essentia emanasse, nec diuinam essentiam fuisse asseruit; et praeterea corporeos oculos per nullam diuinorem potentiam, adeo eleuari posse, ut Deitatem conspiciant: Palamas uero cum Monachis, qui *Hesychastae* uel *Quietistae* dicebantur, illi acriter contradixit. Vnde controuersia illa in diuersis Synodis agitata multas turbas excitauit, de qua in *Dissertat. nostra de Hesychastis uel Quietistis Graecis* egimus.

§. 25. *HAERESSES* Pontificii, non una ipsi haeresi infecti, plures enumerant. LOLHARDI primum nominantur, qui anno circiter MCCCXV, a Lolhardo Waltero nomen indepti, teste TRITHEMIO in *Chronic.*

nic. Hirsaug. per Germaniam, Bohemiam et Austriam tradiderant: (1) Missas esse uanitatem: (2) Luciferum cum Daemonibus suis coelo iniuria pulsum, tandemque beatitudini cum suis restituendum: Michaellem et Angelos omnes aeternis cruciatibus deputandos; hominesque a sua secta alienos similiter damnandos: (3) B. Virginem *Mariam*, si uirgo permanisset post partum, non hominem, sed Angelum peperisse: (4) Habere se XII Apostolos iactitasse, qui totum singulis annis Imperium perlustrarent, et duos ex illis ordine et professione seniores, singulis annis Paradisum intrare, ac ligandi et soluendi potestatem ab Helia et Enoch recipere, quam cum aliis eiusdem sectae professoribus communicarent: (5) Sacramentum Baptismi pro balneo nudo habuisse. Plura eorum impia dogmata NATAL. ALEX. *Hist. Eccl. Sec. XIII et XIV, part. I; pag. 385, seq.* recenset. Autor sectae huius *Walterus*, Coloniae an. MCCCXXII, referente *Tritheimio*, combustus fuit.

§. 26. Inter haereticos huius aevi etiam *CECCVS AVSCVLANVS*, Caroli Ducis Calabriae Astrologus, refertur; quod in *Tractatu de Sphaera* statuisset, in superioribus coeli orbibus Spiritus malignos generari, qui per incantationes sub certo stellarum positu, uel constellationibus, ad res mirabiles producendas constringi possent: Stellarum influxui item fatalem necessitatem operandi tribuebat; adeo, ut Christum in mundum, uoluntate diuina, se illi accommodantem uenisse; ideoque pauperem nasci et ignominiosam subire mortem necessum habuisse: Anni-Christum etiam, ob siderum in coelo positum futurum, necessario diuitem et splendidum fore. Quam ob causam ille an. MCCCXXVII Florentiae ad ro-
gum



gum condemnatus fuit. Vid. 10. VILLANI Lib. X, cap. 42 et 43.

§. 27. Sedente Iohanne XXII, Papa, ECKARDVS Teutonicus, ordinis Praedicatorum monachus, circa an. MCCCXXIX, uiginti et septem errores disseminasse dicitur. Quos inter crassiores fuerunt: (1) DEVM tam cito mundum creasse, quam cito ipse fuisset: (2) DEVM blasphemia laudari: (3) Hominem, qui orando singulare aliquid bonum petat, malum petere, et male, quia negationem boni et negationem DEI peteret, DEVMque sibi negari, oraret: (4) Hominem transformari et in DEVM totaliter conuerti posse. (5) Quicquid S. Scriptura de Christo diceret, id omne de quouis homine sancto uere dici; et quicquid diuinæ naturæ proprium foret, id totum hominis iusti proprium esse: (6) DEVM animas amare, non opera externa: (7) Omnem distinctionem a DEO alienam esse, neque in natura, neque in personis probari, quia natura ipsa sit una, et hoc unum; et quamlibet personam esse unam, et id ipsum unum, quod natura: (8) Esse aliquid in anima, quod sit increatum et increabile, et hoc esse intellectum. Has τερατολογίας ex Ioh. XXII, Papæ, literis ODORICVS RAYNALDVS ad annum Christi MCCCXXIX, num. 70, de Eckardo refert. TAYLERVS uero in Opusculo de Conuiuio, et BZOVIUS ad annum MCCCXXVII, Sect. 14, eum pietate et doctrina uirum insignem fuisse scribunt.

§. 28. IOHANNES DE MERCURIA, Monachus Cisterciensis, Parisiis an. MCCCXLVII tradidit: (1) fieri potuisse, ut Christus diceret falsum, idque assertionem creata tam uocali quam mentali affirmaret: (2) DEVM efficaciter uelle, quicquid uult; item, uelle

R 4

uolun-

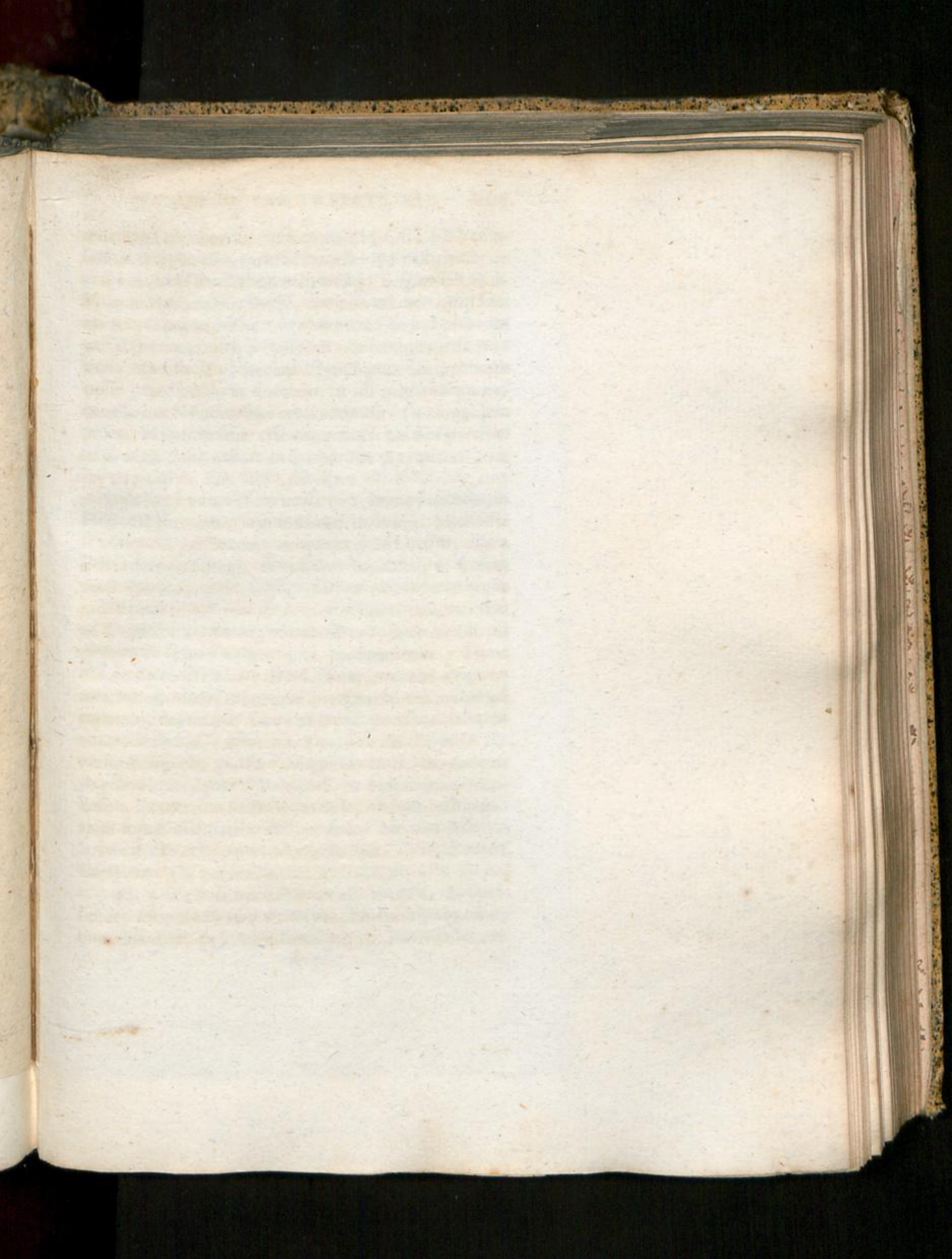
uoluntate beneplaciti, ut quis peccet: (3) neminem peccare uolendo aliquid contra uoluntatem DEI: (4) peccatum magis esse bonum, quam malum: (5) DEVM esse causam peccati, qua peccatum est et demeritorium: (6) nullam creaturam, nullamque circumstantiam peccati grauitatem innuere: (7) DEVM praedestinasse homines, propter bonum usum liberi arbitrii, quem ipsos habituros praefecit. Quos errores Parisiensis Facultas Theologica damnauit. Vid. NATAL. ALEX. *Hist. Eccles. Sec. XIII. et. XIV. part. I. pag. 495, seqq.*

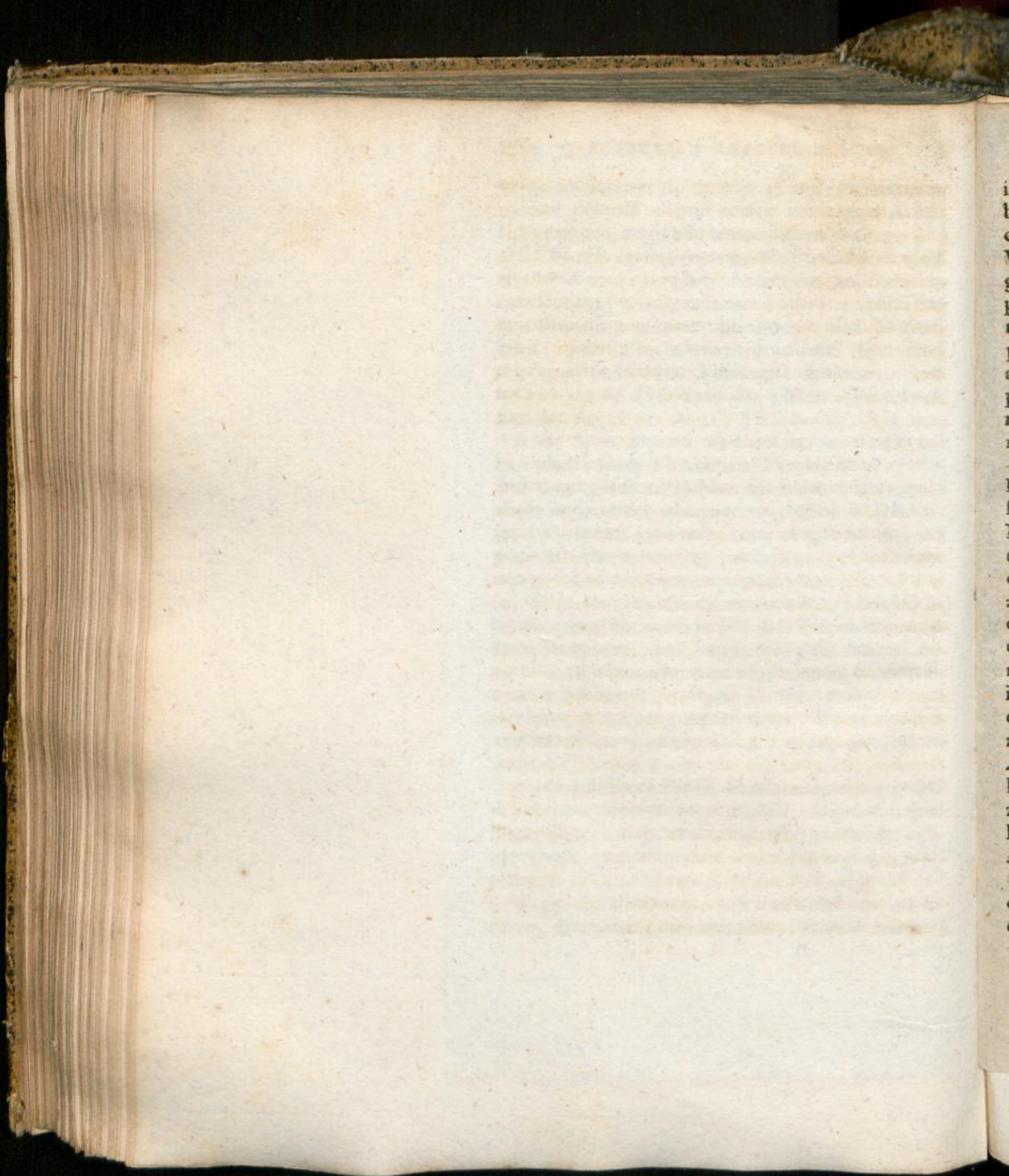
§. 29. Anno sequenti NICOLAUS DE VITRICYRIA philosophica Theoremata Theologiae admittens, ibidem proposuit: (1) Non scimus euidenter, quod aliqua causa causet efficaciter, quae non sit DEVS: (2) Non scimus euidenter, quod aliquis sit, uel esse possit effectus, naturaliter productus: (3) Euidenter non potest ostendi, quod res quaelibet non sit aeterna: (4) Actus animae nostrae sunt aeterni: (5) DEVS et creatura non sunt aliquid: (6) DEVS rationali creaturae praecipere potest, ut ipsum odio habeat, cui mandato obediens mereretur magis, quam si ipsum ex praecepto diligeret; quoniam id faceret maiori conatu et contra propriam propensionem. Plures eiusdem scepticas assertiones NAT. ALEX. l. c. pag. 407, seq. recenset.

§. 30. Similes de DEO, Christo et homine friuolas ac improbas propositiones, Parisiis, *Magister Simon, Frater Quido, Magister Ludouici* ad disputandum proposuerunt, quos NATALIS ALEX. l. c. pag. 411, seqq. recitat.

§. 31. REGHARDVS BERTHOLDVS DE RORRACH, Germanus, qui Herbipoli primum docuit, de

inde



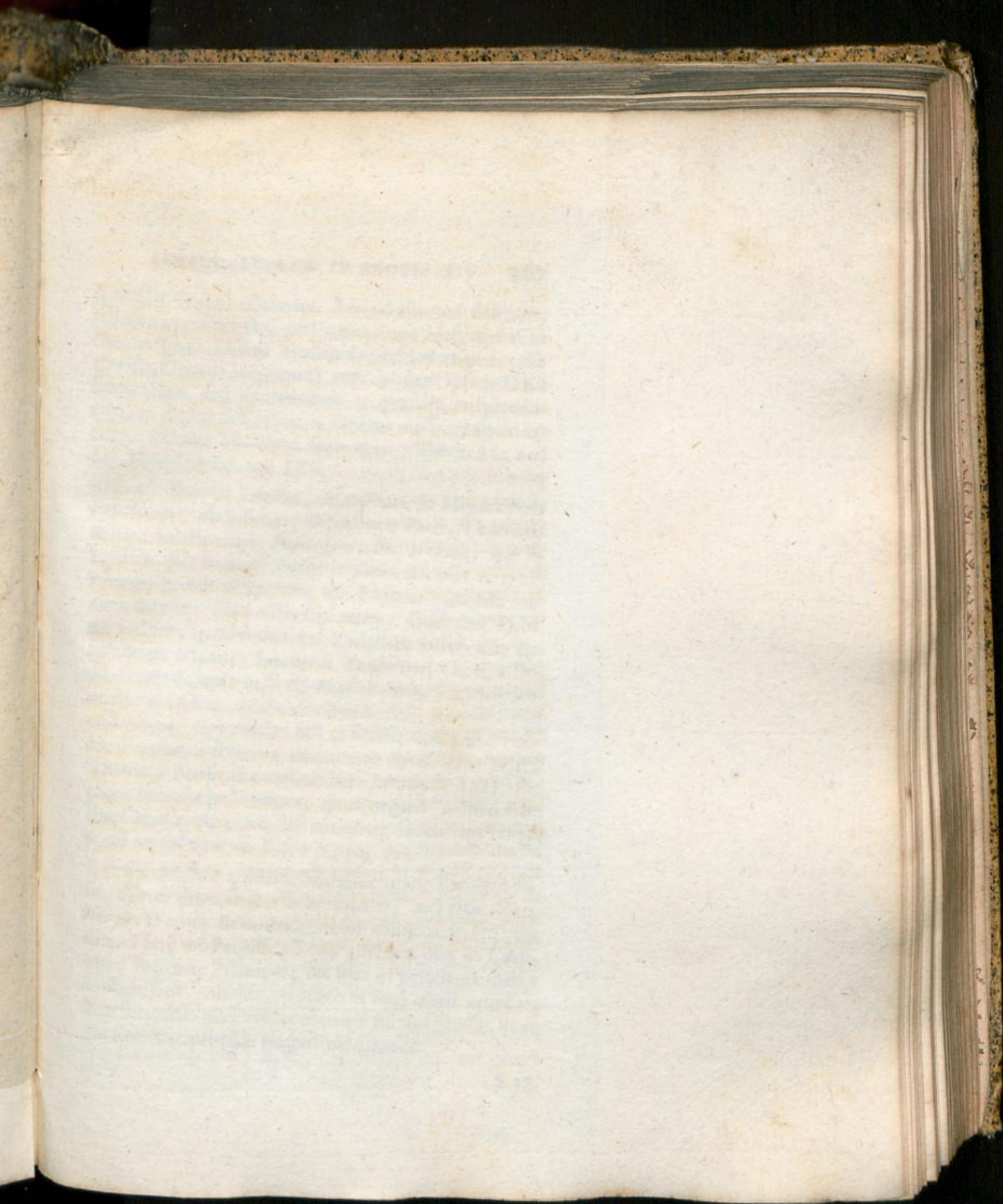


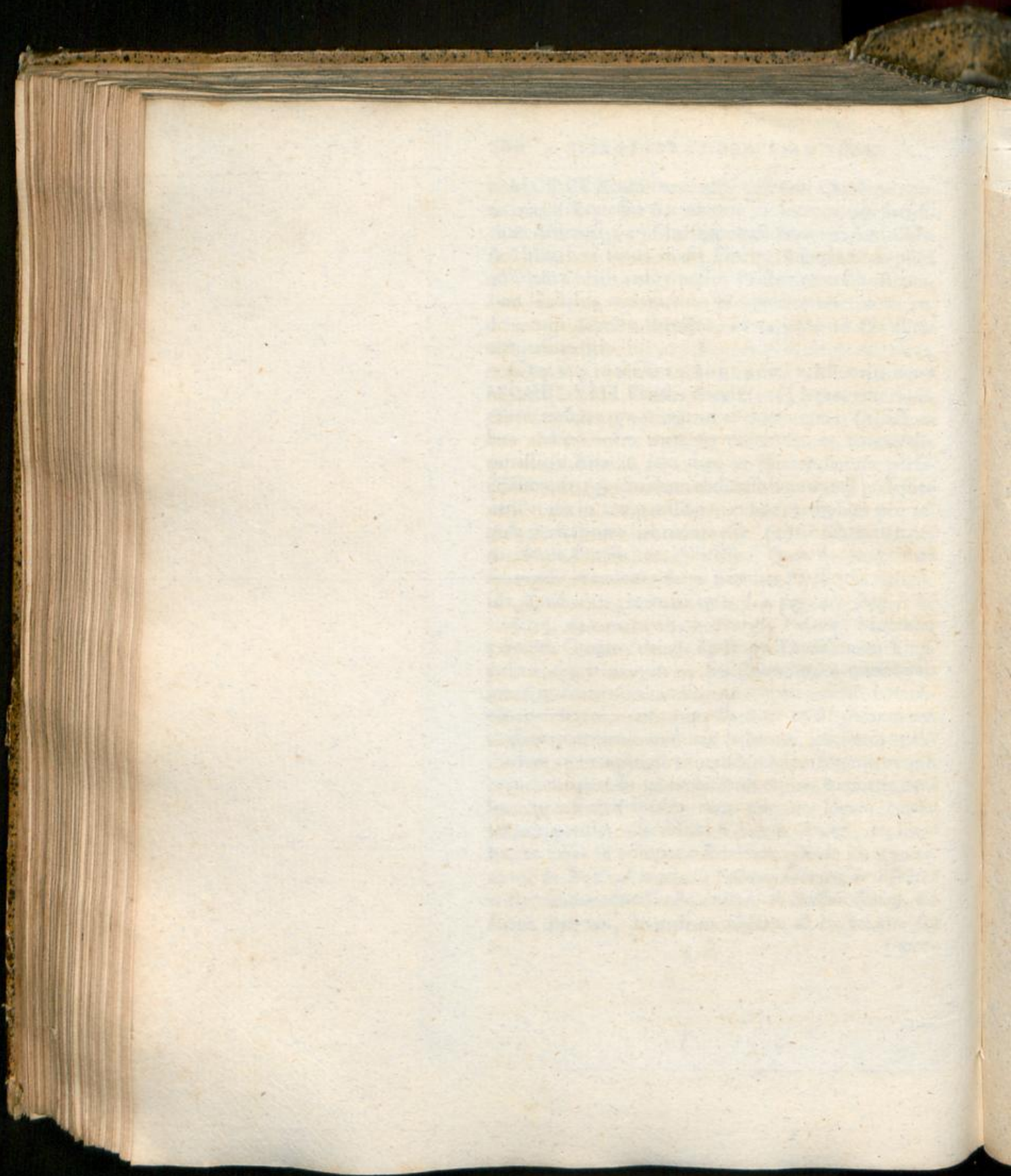
inde uero ob haeresin Spiraean. MCCCLIX, combu-
 ustus fuit, propugnare ausus est: (1) Christum in
 cruce, cum se derelictum quereretur, desperasse, et B.
 Virgini Mariae maledixisse, nec non terrae, quae san-
 guinem suum hausisset: (2) hominem in hac uita eam
 perfectionem consequi posse, ut nec ieiunio, nec ora-
 tione opus sit: (3) laicum illuminatum ita proficere
 posse praedicando et docendo, ut illi magis quam Eu-
 angelio aut S. doctoribus credendum sit: (4) hominem
 piuum, in perceptione cibi communis, tantam percipe-
 re gratiam posse, quanta in Eucharistia percipitur. Vid.
 MVTII Chron. Lib. XXV, fol. 283.

§. 32. MARTINVS CONSALVVS, homo fanaticus, in
 Hispania somniavit, se germanum Archangeli Michaelis
 fratrem esse, et locum, ex quo cecidit Lucifer, sibi a
 DEO seruari; item, se primam ueritatem et scalam
 coeli dicebat, quod singulis diebus adscenderet atque
 oscularetur, nec non se Anti-Christum aduenientem
 ad singulare certamen prouocaturum, et cruce Christi
 diademate spineo ornata eum prostraturum. Hunc
 deinde *Nicolaus Calaber* DEI filium in coelis ab aeter-
 no genitum dixit, omnesque in extremo die iudicii ad
 infernum damnatos, *Consalui* huius precibus salutem
 consecuturos esse, referente EYMERICO Part. II Di-
 rectorii Inquisit. qu. XI. Iungimus huic *Virginem de*
Anglia dictam, quae Spiritum S. in redemptionem mu-
 lierum incarnatum fuisse somniavit, et mulieres bapti-
 zauit in nomine Patris, Filii et suo. Mortua Medio-
 lanum ducta et in cinerem redacta fuit. Vid. *Annales*
Dominican. Colmariens. ad an. MCCCII.

§. 33. BARTHOLOMAEVS IANOVEZVS, Maiori-
 canus, tempore *Vrbani V.* Papae, libellam publicauit,
 quo asserbat: (1) Anti-Christum die Pentecostes an-

ni MCCCLX uenturum esse: (2) Anti-Christi tempore omnia Ecclesiae Sacramenta et inuentum sacrificium defutura: (3) Christianos adultos, qui Anti-Christi caractere semel inusti forent, nunquam amplius ad fidem Christi redire posse: Pueros uero Christianorum, Iudaeos et Saracenos et infideles ceteros ab eodem Anti-Christo seductos, eo extincto ad Christum conuersum iri. *illi in charactere in obuiosisq. signis*
 §. 34. M. DIONYSIVS SOULECHAT, Minorita, anno MCCCLXIII Parisiis docuit: (1) legem amoris omnem auferre proprietatem et dominium: (2) actua-
 lem abdicationem cordialis uoluntatis et temporalis potestatis domini ostendere et efficere statum perfectissimum: (3) Christum abdicasse huiusmodi possessionem et ius in temporalibus, et hoc exemplum pro regula perfectionis habendum esse: (4) Christum in morte omnia simpliciter abdicasse. Quas de paupertate Euangelii assertiones sacra Facultas Parisiensis damna-
 uit, apud NATAL. ALEXAND. l. c. pag. 417, seqq. *in b.*
 §. 35. PALAMITAS, a Georgio Palama, Monacho primum Graeco, deinde Episcopo Thessalonicensi, appellati, qui et *ἡσυχασταί*, seu *Quietistae*, a quiete animae, quam profitebantur, nuncupati, etiam haereticeis accensentur. Illi cum *Euchetis* et *Messalianis* ueteribus quaedam communia habentes, insolitum et absurdum contemplandi et orandi modum frequentarunt. Nam illi oppresso ad umbilicum capite, contortis oculis suppressoque spiritu cum primum locum cordis mens reperisset, mirabilem se lucem intueri, et inexhausta affici se uoluptate dixerunt. Vid. COMBEFF-
 SIVM in Not. ad Manuelis Calecae Librum de Essentia et Operatione aduersus Palamitas, in Auctar. Nouiss. Biblioth. Patrum, et nostram Dissert. de Hesychastis seu
 Quiet-





Quietis Graec. Palamas, Hesychastarum defensor, iactabat peculiare diuinum lumen, quo Hesychastae in isto corporis habitu constituti perfunderentur, esse gloriam Deitatis increatae; non quidem ipsam DEI substantiam, sed operationem et gratiam et splendorem, ex diuina substantia in sanctos missum, quem exemplo luminis Thaborici declarabat. Vid. LALLAT. Lib. II. de Consens. cap. XXII.

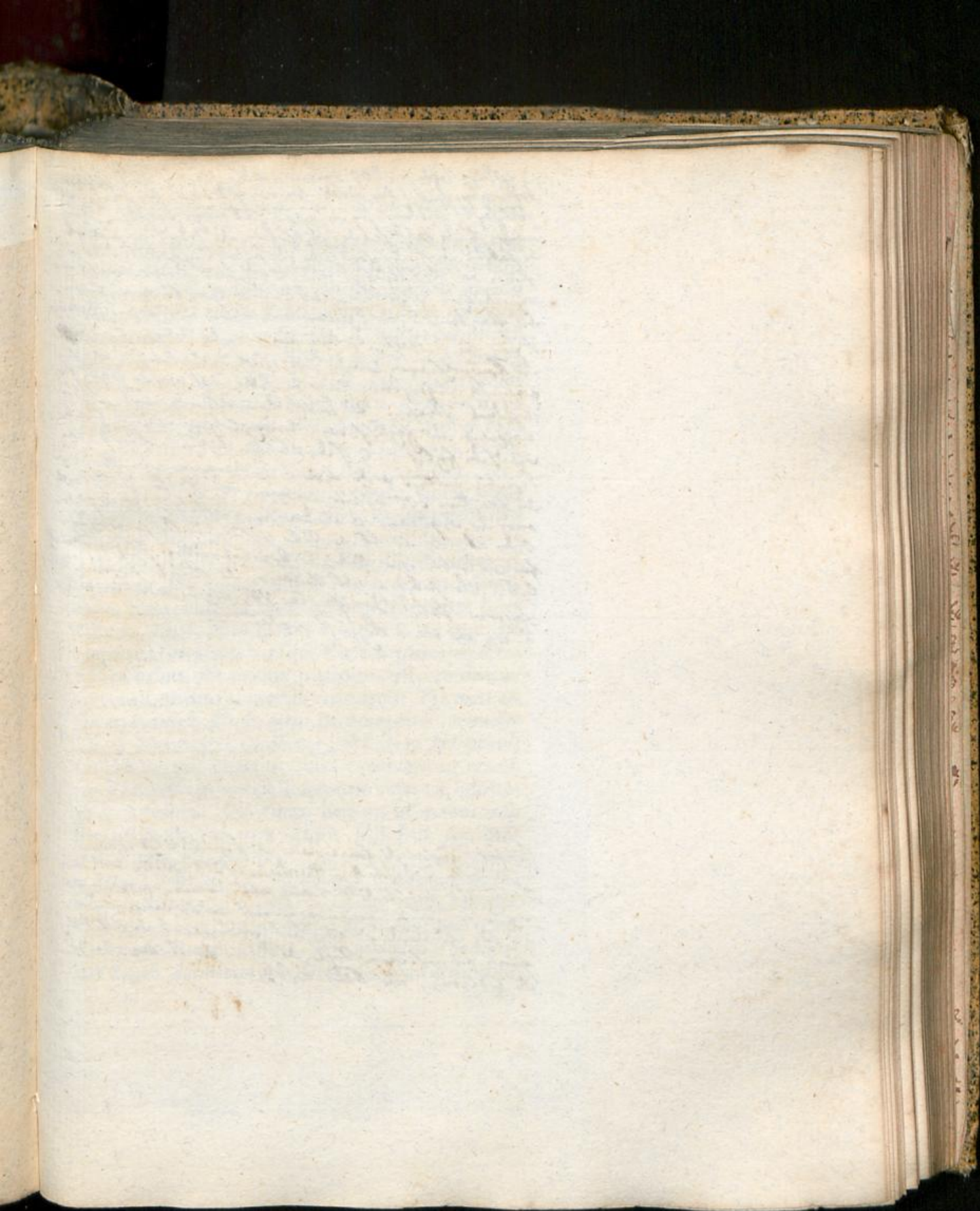
§. 36. Parasiti Papales, Marsilius de Menandrino Patavinum, ob Librum, *Defensorem Pacis*, Ludouico Bauaro inscriptum; Franciscum Petrarcham, qui in Epistolis suis Romanam matrem fornicationum et errorum dixit; Ioh. Wiclesum, qui Papatus pudenda maxime detexit; Michaëlem Cesenatem, Guilielmi Occami socium, quod Romanam Ecclesiam meretricem Babyloniam uocarit; Iohannem Taulerum, (licet a Dominicanis defendatur,) ob Pharisaismum Ecclesiae Romanae obiectum, Haereticis huius seculi accensere non erubescunt. Sed rectius hos et similes doctores, *Testibus Veritatis* FLACIUS annumerat Catal. Lib. XVIII. Theologi Parisienses meliori iure Iohannem XXII, Papam, haeresis postularunt; quod negarit, animas fidelium ante excidium orbis coelestem in curiam recipi, apud AVENTINVM Lib. VII, pag. 601.

§. 37. Multae quidem, hoc afflictissimo Ecclesiae statu, Synodi prouinciales et nationales, in *Tomis Conciliorum* et apud Bzonium leguntur conuocatae, sed quae omnes fere uel Pontificis Rom. affectata iura in Caesarem, Reges ac Principes; uel iura et priuilegia cleri a uestigalibus, collectis, censuris et foro ciuili attinent; licet interdum aliae causae obtentui sumtae fuerint, quae res Ecclesiae propius tangere uidebantur.

§. 38. In causa *Templariorum*, plures quidem Synodi conactae; uerum unum, quod uulgo *Oecumenicon XV*, Conciliorum Pontificiis dicitur, *Viennae Allobrogum* a *Clemente V*, Papa, an. *MCCCXI*, indictum fuit. Cuius causae praetexebantur abolitio eorum, quae *Bonifacius VIII*, aduersus *Philippum Pulchrum*, Regem Galliae, decreuisset, et reformatio Ecclesiae Clerique disciplinae, nec non *Fratricellorum Beguardonum*, et aliorum haereticorum errores, qui in *Clementinis* memorantur *Tit. de Summa Trinitate et de Haereticis*. Enim uero praecipuam istius Concilii causam fuisse, extinctionem Ordinis *Templariorum* et expeditionis sacrae in Palaestinam, cum acta tum euentus Concilii docuerunt.

§. 39. Ordo autem *Templariorum*, seu Fratrum *Mansionis*, aut *Militiae Templi*, a *Balduno II*, Rege Hierosolymorum, institutus, ac a Papa *Honorio II*, anno *MCXXIIX*, confirmatus fuerat; ut uel templum Hierosolymis custodiret, uel hospites et peregrinatores illuc uenientes deduceret ad loca sancta secure inuisenda. Hi fauore Principum et aliorum largitionibus, sensim inuidendas sibi per Europam opes ac potentiam acquisierant; ut illa Regibus et principibus metuenda uideretur. Odium etiam sibi ob luxuriam et alia scelera conflauerant, ut ordo eorum omnibus fere inuisus esset. Itaque *Philippus*, Rex Galliae, qui de regno Hierosolymitano uni ex tribus filiis suis conferendo cogitauerat, *Clementi V*, Papae, et hic aliis Principibus persuasit, ut de perdendo ac delendo hoc Ordine conspirarent, spe pleni fore; ut illis extinctis opes horum amplissimae ipsis accrescerent. Itaque, ut eorum exterminium aliquo iuris colore incrustaretur, nefandorum ipsi scelerum accusati (licet pauciores eorum

rum



rum essent conuicti) in hoc Concilio, ad internecionem omnes damnantur; multis horum combustis, multis inedia, et aliis crudelissimae mortis generibus necatis. Vid. LANGII *Chron. Citiz.* ad hunc annum, MVTIVM *Chron. Lib. XXII*, PAPYRIVM MASSONIYM *Annal. Lib. III*, GVILIELM. TYRIVM *de Bell. Sac. Lib. XII, cap. 7*, ROBERT. GAGVIN. *Hist. Lib. VII*, et alios. In compendio historiam hanc FRID. SPANHEMIVS *Epitom. Isag. Hist. Eccles. N. T. Sec. XIV, Sect. V III*, D. KORTHOLDVS *Hist. Eccl. Sec. XIV, cap. 2*, prolixius eam NAT. ALEXAND. *Hist. Eccl. Sec. XIV, part. III, Diff. X*, exsequitur. Simile fatum aliqui Iesuitis praefagiunt; quippe qui in multis iisdem non videntur dissimiles.

§. 40. REGIMEN ECCLESIAE Romanae tyrannicum, hoc seculo Romani Pontifices non minori, quam antea, libertate continuarunt. Bonifacius enim Octauus, Papa, ferus homo, ut Nero VIII appellari meruerit, Gibellinos, h. e. qui Caesaris partes tutabantur, acerrime non tantum persecutus est, coronaque imperiali ornatus aliquando exclamauit: *Ego sum Caesar et Pontifex.* Conf. *Inter Extrauagantes communes Tit. de Maioritis et Obedientia*; Sed ita in *Philippum*, Galliae Regem, incensus, bullis promulgatis, omnia regni *Francisci* priuilegia suspendere ausus est, ipso Rege diris deuoto. Qui tamen hominis insanientis ausu strenue elusit. Vid. NAT. ALEX. *Hist. Eccl. Sec. XIII et XIV, part. III, Diff. IX*.

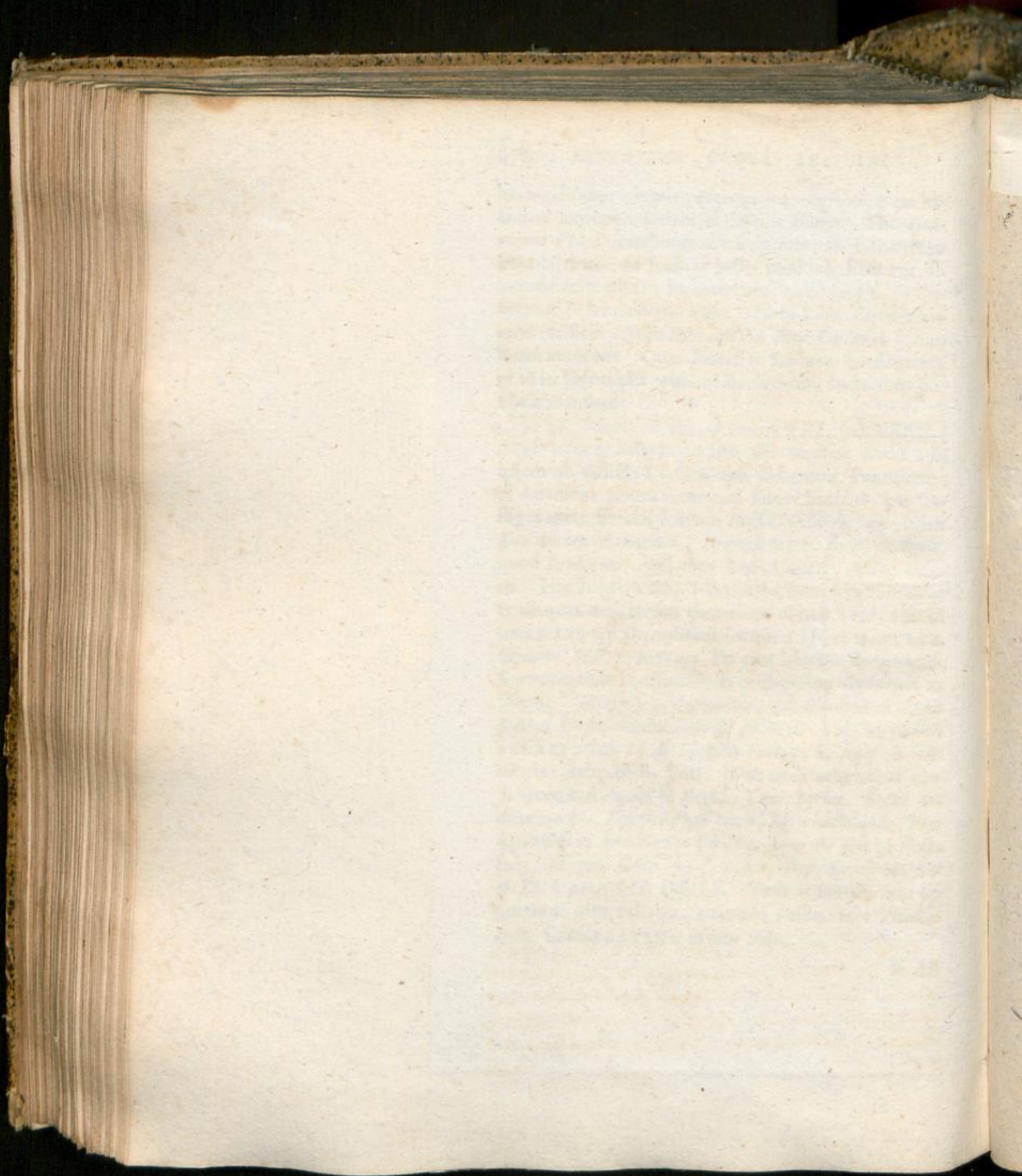
§. 41. *Benedicti XI*, filii bubulci, dominationem intra annum finitam, *Clemens V*, Gallus gente, excepit. Qui non melior aut modestior *Bonifacio*; nisi quod *Philippum*, Regem Galliae, sibi conciliarit; Sede etiam Papali *Auenionem* translata: ubi per LXX annos haesit,

haesit,

haesit, Romae ueteris praerogatiua neglecta, quae ha-
 stenus tantopere iactata et defensa fuerat. Hic *Hen-*
ricum VII, Luxemburgicum Imperatorem, sacramento
 sibi obstrinxit, ut Italiam bellis intestinis liberaret, si-
 bique fidelis esset. Iuramentum, quod exegit, in *Cle-*
mentin. de Iurciurando extat. Nam Liber *Clementina-*
rum (scilicet constitutionum) in *Iure Canonico* ipsum
 habet autorem. Quas successor *Iohannes* confirmauit,
 et ut in Gymnasiis publice docerentur, doctoribus pu-
 blicis mandauit.

§. 42. Successor eius, *Iohannes XXI*, (aliis *XXII*),
 patre sutore ueteramentario uel cerdone natus, se
 ipsum ob dissidia Cardinalium designauit Pontificem,
 et Auenione contra iuramenti fidem haerens, per ue-
 stigia antecessorum suorum Anti-Christiana iuit. Nam
Ludouicum Bauarum, Imperatorem, diris deuouit,
 quod *Friderico*, Austriaco Anti-Caesari, nollet cede-
 re. Hic uero illi *XXVI* articulos haereseos Simoniae
 et aliorum delictorum enormium obiecit. Vid. *IO. G.*
HERWARTHII Defensionem Ludouici IV, et *NAVCLER.*
Generat. XLV, f. 248, 251. De eius libidine dominandi,
Extrauagantes constitutiones et *Regestum Bullarum* re-
 stantur. Haereticos declarauit, qui affirmarent, *Chri-*
stum et Apostolos nihil habuisse proprii. Vid. *ALVARII*
PELAGII Lib. II de Planctu Eccl. 5, 6, seqq. Auari-
 tia eius inexplebilis fuit. Hinc uarii acquirendi mo-
 di excogitati, quos ex *Regulis Cancellariae*, *Rotae or-*
dinationibus, *Beneficiorum taxis*, *Reservationibus*, *Pro-*
uisionibus et Annatarum Iuribus, quae ab illo profecta
 sunt, colligas. Conf. *NAT. ALEX. Hist. Eccles. Sec. XV*
et XVI, part. III, Diff. IX. Vnde et tantam auri ar-
 gentique uim reliquit, quantam nullus ante Pontifi-
 cum. Conf. *PLATINA in eius Vita*.

§. 43.



§. 43. *Benedictus XII.* pistoris uel molitoris Galli filius, (unde referente *Spondano*, is ad Cardinales, ipsos *asinum elegisse*,) ab auaritiae crimine quidem alienior fuit, sed dominatum minui haud passus est; cum antecessoris sui fulmen excommunicationis in *Ludovicum Bauarum*, Imperatorem, uibratum confirmaret; dignitatem imperialem ad se uelut ad Christi uicarium deuolutam esse, iactando. *BOZOVIVS* in eo laudando, more suo prolixus est; sed epicedium, quod eius memoriae an. *MCCCXLII* consecratum fuit, aliter sonat:

*Hic situs est Nero; laicis mors, uipera Clero,
Denius a uero; cupa repleta mero.*

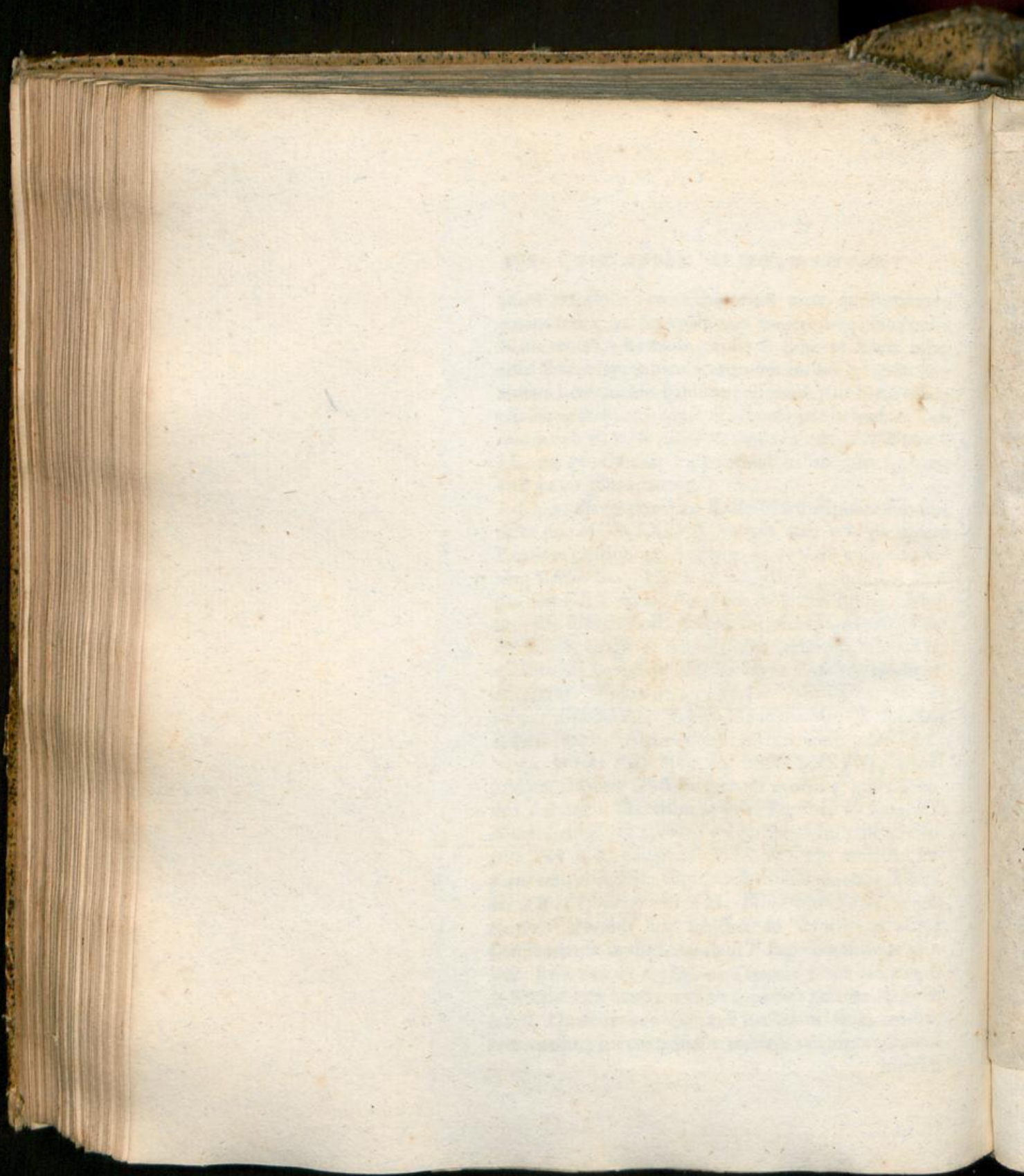
Clemens. VI uestigia antecessorum premens *Ludovicum Bauarum* iam diris deuotum denuo anathemate ferit; quod illi subiicere sese detrectaret. *Iubilaeum*, ut largior obuentioum messis esset, in quinquaginta annos reduxit; Bullam promulgando, in qua Angelis mandauit, ut morientes in itinere ad Iubilaeum Romanum, recta in sinum *Abrabae* deportarent. Vid. *PLATIN.* in *eius Vita*, et *Extravagant. comm. Lib. V. tit. IX. Poenit. et Remiss. cap. II unigenitus*. Palatio eius affixa charta, in qua *Leuiathan*, princeps tenebrarum, salutat uicarium suum Papam et Cardinales seruitores suos, quorum ope iam uincat Christum, quosque salutat mater eorum superbia, et sorores auaritia, luxuria, apud *ALBERTVM ARGENTIN. pag. 156.*

§. 44. *Innocentius VI*, gente Gallus, dum curiam Romanam emendare, et concordiam in Italia reducere laborat, ansam praebuit schismati, quod Ecclesiam Romanam diu turbauit. *Vrbannus V* successor quidem Pontificiae maiestati decus redditurus, sedem suam Romanam

mam

nam transfudit, ut Clericorum vitia quodammodo emendaret: at superstitiones augere non intermisit. Nam reuersus Romam, capita *S. Petri* et *Pauli* reperisse dicitur; quae oculis argenteis inclusa ad aram maximam Lateranensis Basilicae collocauit; ut statis solennibusque diebus, populo spectanda proferrentur. Vid. VOLATERRAN. in eius *Vita*, et SABELL. *IX. Ennead. IX, col. 82*. De aliis superstitionibus ab ipso sanctis, EZOVIVS plura narrat. *His enim ob*

§. 45. *Gregorius XI, Baldi* Icti discipulus, sub initium an. MCCCLXXVII, magna cum pompa sedem Papalem postliminio Romam, et quidem ob reuelationem *Catharinae* Senensi de eo factam, transfudit; cum illa iam LXX annos Auenione in Gallia fuisset. Multum ille superstitionis duabus foeminis, *Catharinae* Senensi et *S. Brigittae* tribuit, quae iactarunt diuinas reuelationes; *Dominum uelle, ut curia Papalis Romam* reduceretur. Vid. VOLATERRAN. *Lib. XXII*, et SABELL. *Ennead. cit.* Urbem Auenionensem a *Iohanna* Regina, cuius patrimonium fuerat, emit, teste FLATINA in eius *Vit.* Ipso an. MCCCLXXVIII, morte sublato, *Schisma* illud diuturnum exortum, quod L annos durauit. Certarunt inde de Papatu, *Vrbani VI*, Neapolitanus, et *Clemens VII*, Sabaudus; hic Gallorum, ille Italorum praesidio nixus. His mortuis *Papatus triceps* factus; cum per factiones diuersas, *Iohannes XXIII*, *Gregorius XII*, *Benedictus XIII*, eligerentur. Durauit hoc schisma ad Concilium usque Constantiense, in quo *Martinus V* Papa constitutus fuit. Vid. ROLEVINCK. *Fascic. Tempor. f. 86*. *MARIUM de Schism.* et THEODORICVM NIEM. *de Schism. Lib. I*. Quantaec hoc tempore Ecclesiam Rom. turbae exercuerint, in compendio recitari nequit. Omnes interim

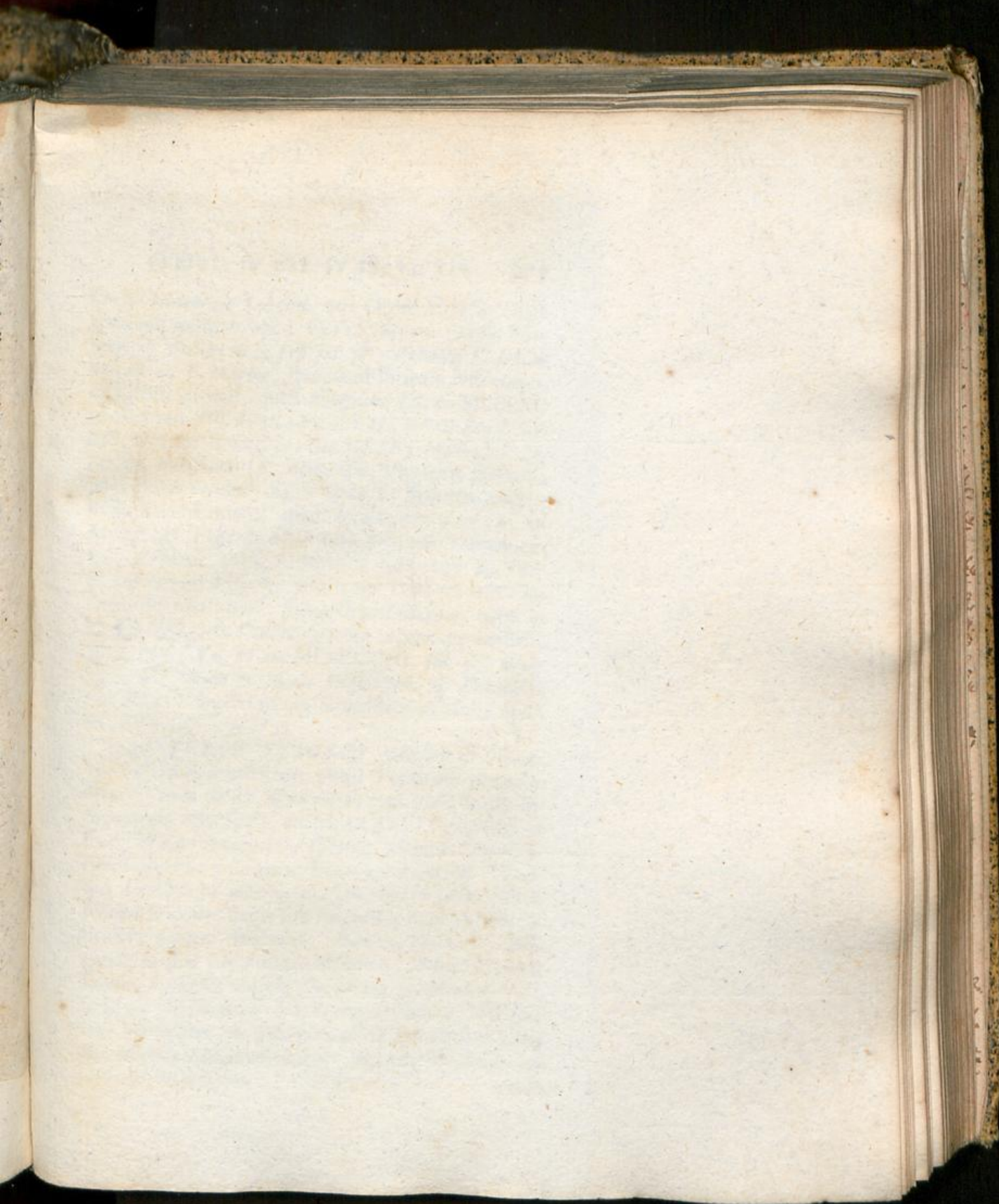


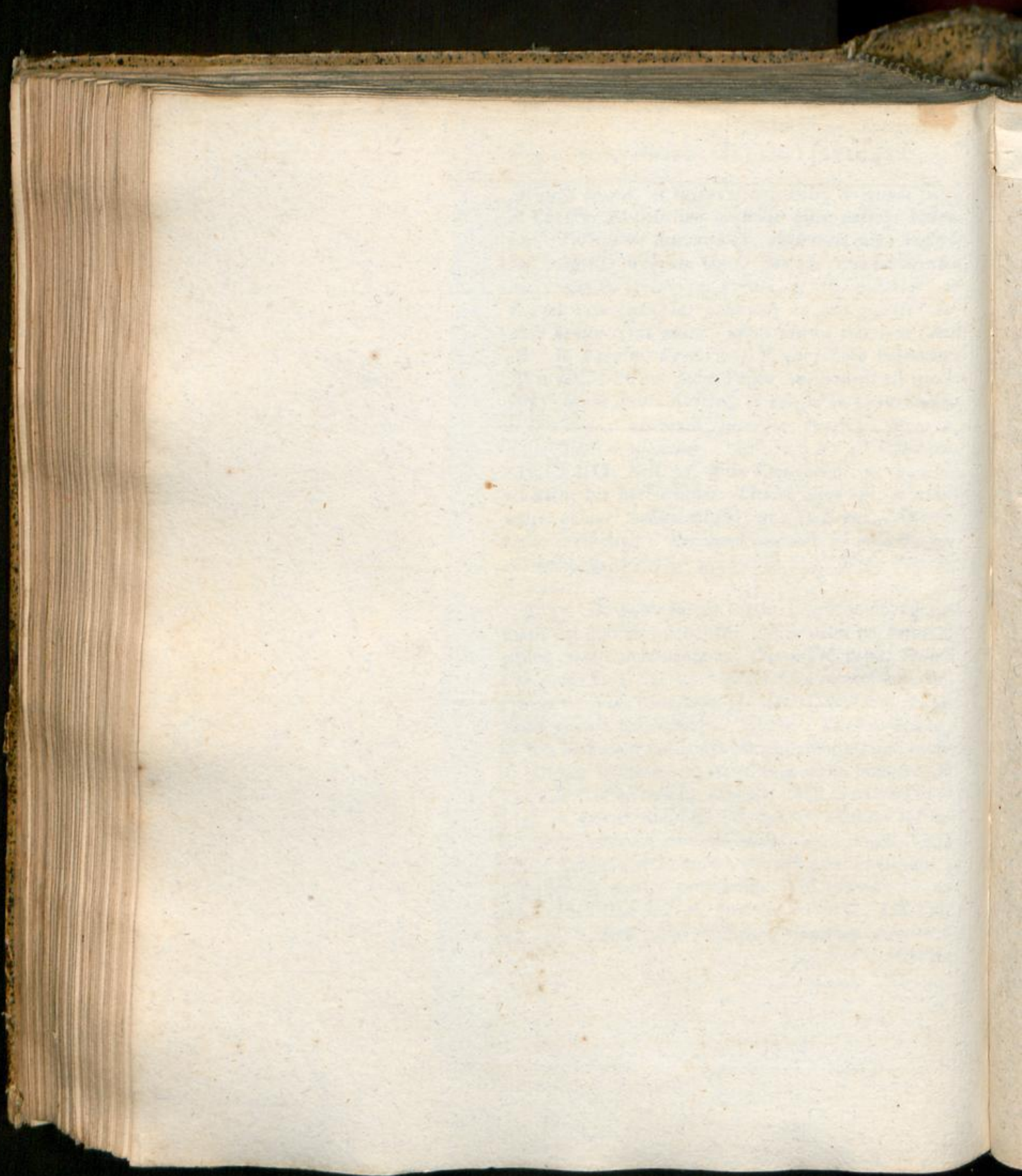
interim Pontifices Rom. uicarii Christi esse uoluerunt. Sed *Carolus VI*, Rex Galliae, post irritas de schismate tollendo curas, decreuit: *se nullum ex iis, qui Romanam tunc Ecclesiam scindebant, agnoscere Papam*; addito interdicto; ne quis Romam aut Auenionem proficeretur. Durante hoc schismate, *Bonifacius IX* aerarium augere suum non intermisit, homo auarissimus. Nam duo *Iubilaea* celebrauit, unum sibi ab *Vrbano* annum derelictum; alterum a se promulgatum, ut uno decennio bis meteret messem. *Platina* testis est, sub eius Pontificatu, multa crimina per Simoniacam prauitatem increuisse atque indulgentias plenarias passim fuisse uenales. Conf. *CRANZ. Metropol. Lib. IX, cap. X*; *HEIDEGGERI Histor. Papat. Period. V, n. 139.*

§. 46. Multi hac rerum facie, cum Principes, tum doctores, abominationem desolationis in templo DEI agnouere, ingemiscientes; sed tollere malum nesciuerunt; cum Pontificum et cleri mores corruptissimi, leges omnes in potestatem suam redegissent. Vid. *Libellum de Aetatibus Ecclesiae in Catal. Test. Verit. Lib. XIII*, exhibitum. Ut uero cura omnis emendandi disciplinam frustra fuit; ita pii omnes uiri impares fuerunt idolomaniae et superstitionibus inolitris, imo auctioribus factis tollendis. Vid. *FLACII Catal. Test. Verit. Lib. XIII*. FRANCISCUS PETRARCHA in *Epistola ad Amicum*, curiam Romanam, quam *Babylonem* uocat, ita depingit: *Omne bonum ibi perditur, sed primum omnium libertas, mox ex ordine quies, gaudium, spes, fides, charitas, animae iacturae ingentes: sed in regno auaritiae, nihil damno adscribitur, modo pecunia salua sit. Futurae ibi uitae spes inanis quaedam fabula, et quae de inferis narrantur*
Rechenb. H. E. S fabulosa

fabulosa omnia, et resurrectio carnis, et mundi finis, et Christus ad iudicium venturus inter naenias habentur. Veritas ibi dementia est, abstinentia uero rusticitas, pudicitia probrum ingens, denique peccandi licentia magnanimitas et libertas eximia, et quo pollutior, eo clarior uita, quo plus scelerum, eo plus gloriae: bonum novum coeno uilius, atque ultima mercium fama est. In Paralip. Vrsbergens. p. 345, haec habentur: Ab eo tempore (quo sedes Papae Auenionem est translata) defecit omnis disciplina et religio in Cardinalibus et tres radices uitiorum, superbia, auaritia, luxuria, ualidissime dominantur. Ipse BZOVIVS ad an. MCCCCLII, Sect. 22, uitia Clericorum, ex BERNHARDO, his uerbis notat: Clerici aliud esse, et aliud uideri uolunt: habitu milites, quaestu clerici, actu neutrum exhibentes. Nec enim pugnant ut milites, nec euangelizant ut clerici, uentri suo, non Christo Domino, seruientes.

S. 47. De Superstitiosis Ritibus hoc aeuo uel confirmatis uel nouiter introductis, adhuc uelut per saturam pauca memoranda ueniunt. Clemens V, Papa, Festum Corporis Christi, ex quorundam ficta reuelatione confirmauit. Vid. Clementin. III, Tit. 16, de Reliq. et Ven. Sanct. c. unic. si Dominum. Iohannes XXII ordinauit, ut sub uesperam ter campanae pulsarentur, quo audito quisque salutationem Angelicam ter in honorem B. Virginis Mariae recitare deberet. Vid. POLYD. VIRGIL. de Inuent. Rel. Lib. VI, cap. 12, Clemens VI institutum antiquum Antonianorum, quo porcus (das Dinge Ferckel) in honorem Antonii uicatum alebatur, in posterum nutrire prohibuit. Vid. BZOVIVM ad annum MCCCCLI Sect. 16, POLYD. VIRGIL. Lib. VII, Inu. cap. 7, Innocentius VI Festum clauorum et coronae Christi





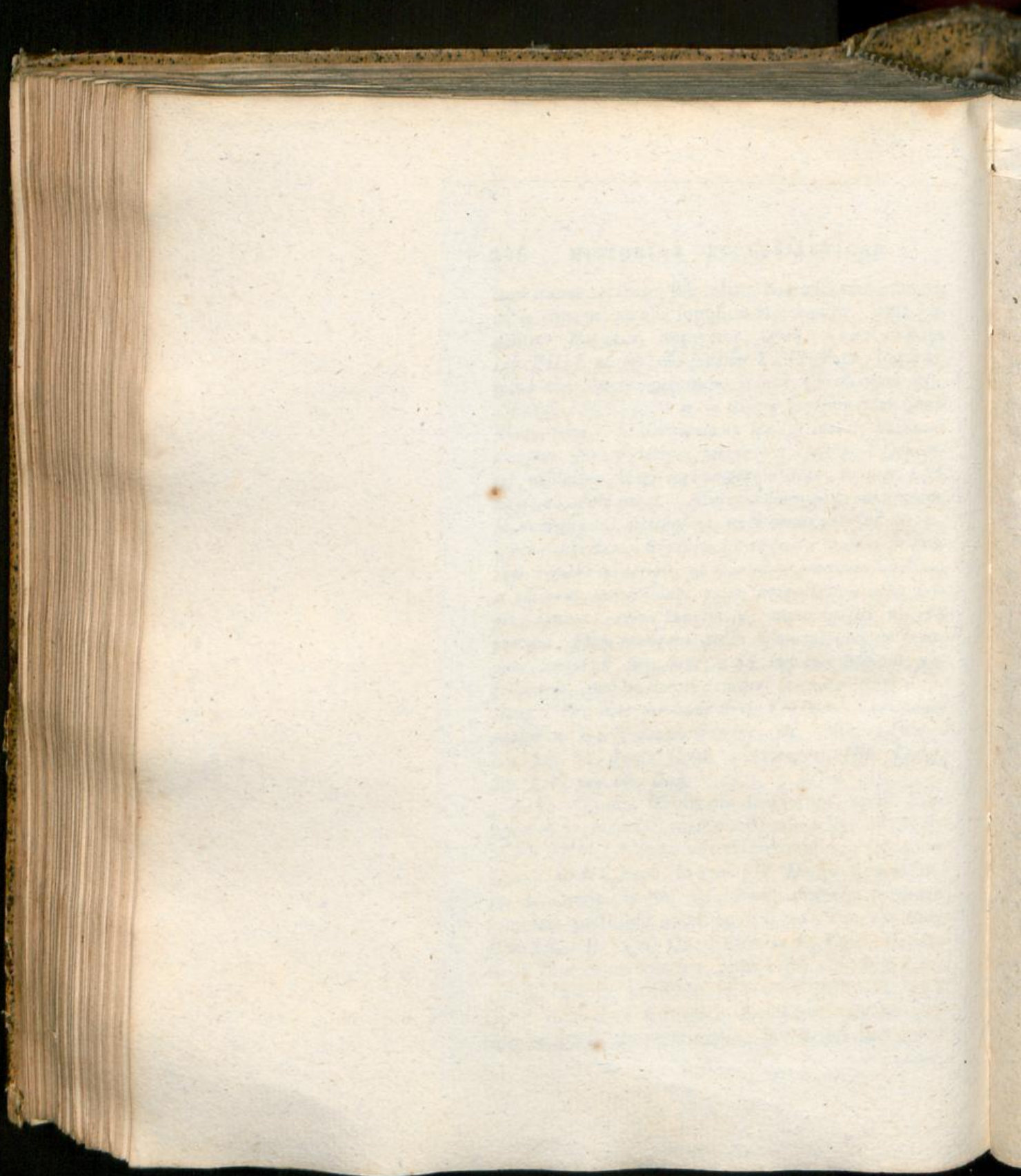
Christi lanceaeque Longini, qua Christi latus in cruce apertum, instituit, apud TRITHEMIUM *Chron. Hirsaug.* et HOSPIN. *de Fest.* fol. 78. *Urbanus VI* festum uisitationis *B. Mariae*, secundum formam festi corporis Christi instituit, quod *Bonifacius IX*, an. MCCCXC confirmavit. Vid. BELLARM. *Lib. III, de Cult. Sanct. cap. XVI*, RIVET. *Apolog. pro Sanctiss. Virg. Maria Lib. II, cap. 13*, *Bonifacius IX*, *Brigittam*, Virginem sanctam, inter Divas retulit. Vnde *Ordo S. Brigittae* coepit. Bulla Canonizationis apud TURRECREMATAM, in *Prolog. cap. I, ad Revelationum Brigittae Librum*, extat. *Urbanus*, Papa, Imperatori *Palaeologo* ob Turcarum metum sollicito, misit agnos DEI ex cera confectos ceterum alexicacos. Quos Graeci riserunt, quod in locum uirtutum idololatricorum uiderentur conflati, apud EZOVIVM ad an. MCCCXLVII, fol. 9. *Benedictus XII*, festum de *Sacris Stigmatibus S. Francisci*, toti ordini Franciscanorum seruandum instituit, apud BALEVM pag. 413.

§. 48. PERSECUTIONES interim in Oriente non cessarunt; inualecente magis Turcarum potentia. *Osmanes* enim totam Bithyniam, expugnata Prusa Bithyniorum metropoli, an. MCCCXXVI occupavit, et successor eius *Amurathes*, assumpto primum Imperatoris titulo, arma uictoria in Europam transtulit. Uterque Christianos afflixit, uel sub iugum misit. Non felicior Ecclesiae status sub *Baiazethis* imperio; qui Ciliciam, partem Armeniae, Albaniae, Slauoniae, Bulgariae et alias prouincias, occupans, Muhammedanissimum, oppressis ubique Christianis propagauit.

§. 49. In Occidente seu Romana Ecclesia, Waldenses, Wiclefistae et quotquot pii in Pontificis et Cleri Romanensis uicia inuehebantur, aut corruptissimos co-

rum mores taxabant, sub infami haereticorum nomine, ad ignem, uel ad alia supplicia rapiebantur. Ipse Ludouicus Bauarus, Imperator, apud AVENTINVM Lib. VII, f. m. 610, de Iohanne XXII, Papa, loquens, testis est: Nempe sanguinem, inquit, Christianum sitit, discordias, seditionum mala ubique gentium inter Christianos ferit. In Germania et Italia, literis, pollicitationibus, auro Principes, tetrarchas, episcopos, sacerdotes, monachos, ciues corrumpere nititur, inducit, sollicitat, ad arma uocat. Aduersus diuinam prouidentiam, supremam coeli maiestatem, unde omnis potestas existit, contra charitatem Christianam pugnat, fratres in fratres armat: praecipit, ut Christiani mutuum affectum et amorem, quem solum pater immortalis a nobis exigit, exuant, arma corripiant, atque in sua uiscera uertant, fidem frangant, pacta dissoluant, inuicem fraudent, decipiant, imponant, a SS. Imperio desciant, rebellionem, conpirationem, caedes, incendia, stupra faciant. Nec licet per hunc Anti-Christum, Christianis pacem a DEO datam seruare, etc. Vid. AVENT. l. c. pag. 61, seqq. Conf. HOTTING. Hist. Eccles. Sec. XIV, pag. 667, seqq.

§. 50. Omissis fabulis de sanctorum, apud Bzo-nium et Legendarios, memoratis miraculis, ad MEMORABILIA huius aevi referri possunt, (1) quod Bonifacius IX, Papa, Ericum VII, Daniae Regem, diris deuouerit, et pro absolutione magnam pecuniae summam postularit apud IO. IS. PONTANVM Rer. Dan. Lib. VII. (2) Quod Clemens V, Papa, Dandalum, Venetorum legatum, canis instar alligatum catena, sub mensa, coenante se, iacere passus sit: (3) Quod monachus Senensis, Bernhardus Politianus, Henricum VII, Imperatorem, exhibita ipsi hostia uenata



renata cum calice toxico mixto, nefarie interfecerit. Vid. LANGII *Chronic. Citizenf. CVSPIN. in uita Henrici VII*, AVENTIN. *Lib. VII, fol. 598*, et HOTTING. *Hist. Eccles. Secul. XIV, pag. 751*. (4) Quod Henricus II, Rex Angliae, ob necem Thomae Cantuariensis uirgis caesus fuerit: (5) Extinctio Templariorum *supra §. XLV, seq. annotata*: (6) Aurea Bulla a Carolo IV, Imper. an. MCCCLVI publicata: Vid. THVLEMARIJ *Tract. de Aur. Bulla*. (7) Wenceslai, Imperatoris, exactoratio. (8) Iudaeorum in Germania magna strages, apud ALBERT. ARGENTIN. *ad an. MCCCXLIIX*, CRANZ. *METROPOL. Lib. IX, cap. 48*, LANG. *Chron. Citiz. an. MCCCL*, et AVENTIN. *Lib. VII, fol. 574*. (9) Schisma Pontificum Rom. diuturnum: (10) Studium linguae Ebraicae et aliarum a Clemente V excitatum. Vid. *Clementin. V, Tit. I, de Magistris*. (11) Nouae Academiae in Germania, Colonienfis, Heidelbergensis, Pragensis, et Erfurtenfis institutae. (12) Lithuanorum ad Christianismum conuersio, baptismum principe ipsorum Jagellone suscipiente, apud CROMERYM *Hist. Lib. XIII*, et OLAVM M. *Hist. Sept. Lib. II, cap. 1*. (13) Pixidis nauticae a Iohanne Goia, ciue Amalphitano, inuentio: (14) Studium iurisprudentiae a Bartolo de Saxo Ferrato, et Baldo de Ubaldis excitatum. Vid. HOTTING. *Hist. Eccles. Sec. XIV, pag. 722, seqq.* (15) Pulvis pyrius a Monacho Berchtholdo de Schwarz, in generis humani perniciem hoc seculo inuentus, apud HOTTING. *l. c. pag. 666 et 751*.

§. 51. Sub finem historiae huius aevi, cum irae diuinae, tum gratiae certa documenta obseruari merentur. Illam iudicia DEI produnt, quibus Orientalis et Graecae Ecclesiae dissidia, ac populi Caesarumque